

den stam. En nu groeit de plant met wonderlijke snelheid en neemt het verwoestingswerk een aanvang. Langer en langer strekken zich de twijgen van den indringer uit, den stam meer en meer omstrenghend, en naarmate de afzonderlijke ranken elkaar ontmoeten, vlechten en hechten zij zich in elkander en sluiten zoodoende hun armen weldoener meedoogenloos in een knellend net, dat vaak grillige en phantastische vormen vertoont.

Overal, waar de ineengestregelde mazen van dit web den boomstam omspannen, is zijn ontwikkeling gestuit en op deze wijze strekt de moordgierige boomwurper zijn verwoestingswerk al verder over den geheelen boom uit.

De prachtige breede kroon van den woudreus, die zoo eerbiedwaardig daar stond en eeuwen had getrotseerd, begint te wankelen. De dikste en zwaarste takken vallen half vermolmd ter aarde in hun val een deel van de vijandige *mata pala* met zich mede sleepende. De reuzenstam zelf weerstaat nog een tijd lang de drukkende omhelzingen, tot ook hij eindelijk uitgemergeld en vermolmd ineenvalt. Slechts een dood geraamte toont ons de plaats, waar de eens zoo prachtig en welig tierende boom stond.

Is het offer gevallen, dat zijn belager steun en veiligheid gaf, zoo vermag de boommoorder zelf ook niet langer aan wind en weder het hoofd te bieden. Ook hij moet

ten gronde gaan, tenzij het hem gelukt met zijn gretige ranken en grijparmen een anderen naburigen stam te omvatten, ten einde daar een nieuw steunpunt te vinden en opnieuw het vernielingswerk te beginnen.

Wanneer ik mij dikwijls met moeite een weg door de maagdelijke wouden baande, dus verhaalt de natuur-onderzoeker, die bijgaande afbeelding naar het leven geteekend heeft, werd ik meermalen door den aanblik van dergelijke tooneelen van verwoesting getroffen, en niet zonder weemoed aanschouwde ik het vernielingswerk der boommoorders, die hier een trotsche woudreus, welke jarenlang de stormen gebraveerd had en een sieraad was het landschap, elders een slanken palm een langzamen maar wissen dood bereidde.

De stam in het midden van onze gravure, die naar de natuur geteekend is, is reeds geheel door het verstrikkend web des boommoorders omspannen. Reeds dringt deze tot in de kroon van den boom, om zich van daar weer naar beneden te laten vallen, als het touwwerk aan een scheepsmast en steekt links en rechts zijn vangarmen uit, om de knellende banden nog nauwer toe te halen. Weldra zal ook voor dezen boom, evenals voor den palm in zijn nabijheid, het laatste uurtje geslagen zijn en de vermolmende stammen zullen een laag teelaarde vormen, waarop weer nieuwe planten kunnen tieren.

WILLEM FOSTER, DE OUDE VEERMAN;

OF

DE WEG TOT VREDE.

Naar het Engelsch van AGNES GIBERNE.

EERSTE HOOFDSTUK.

IN DE BOOT.

De heete zomerzon scheen warm en drukkend op de geheele landstreek en hare stralen trokken langzaam over de oppervlakte der rivier, die door het kleine stadje Lins-

warte stroomend, zich voortspoedde naar de zee.

In het Oostelijk gedeelte van het stadje, welks gedruisch slechts gedempt tot hier doordrong, kon men zich laten overzetten door den veerman Willem Foster, die in de geheele streek bekend was en algemeen be-

mind werd. De goedige, oude man was altijd op zijn post te vinden, en hoewel zijn vervorderde leeftijd hem genoodzaakt had, den zeedienst, als te zwaar voor hem zijnde, te verlaten, zoo waren zijne armen nog krachtig genoeg, om de kleine roeiboort snel en zeker heen en weder te roeien.

Op dezen warmen namiddag scheen echter niemand op het pad te zijn, want Willem Foster had reeds verscheidene uren werkloos in de boot op passagiers gewacht. Duidende insecten bewogen zich langzaam in den helderen zonneschijn, de bladeren der beukeboomen, die de landingsplaats der boot overschaduwden, bewogen zich ternauwernood, en Willem en zijne kleindochter Faith, die tegenover hem zat, konden met moeite wakker blijven, terwijl de geheele natuur geneigd scheen in te sluimeren.

»Is het niet buitengewoon warm?» vroeg de oude veerman eindelijk aan zijne jeugdige gezellin, die toestemmend knikte en heimelijk lachte, toen de goede grootvader, zooals reeds tallooze malen in dezen zomer, uitriep: »Hoe zoudt gij het vinden, kind, als wij eens een klein toertje maakten naar de baai? Ik zou u zoo gaarne eens de heerlijke zee laten zien. Verveel je je hier tusschenbeide niet eens wat, Faith?»

Het meisje schudde vroolijk hare bruine lokken, en wees toen opgewekt naar den tegenoverliggenden oever, waar een hooge, manlijke gestalte stond.

Willem Foster stiet onmiddellijk zijne boot af, en een paar krachtige riemslagen waren voldoende, om deze nader te brengen tot den wachtende, die Foster toeriep:

»Hoe komt het toch vriend, dat ge daarginds post vat en de reizigers zoo lang laat wachten. Hebt ge ook soms geslapen?»

»Dat niet, mijnheer,» antwoordde Willem. »Waarom hebt u niet hard geroepen?»

»Ge hebt gelijk, dat had ik moeten doen,» zeide de heer. »Wat hebt ge daar voor een meisje bij u? Helpt ze u bij het roeien?»

»Dat niet, maar ze houdt mij gezelschap. Het is wat een lief kind, mijnheer.» Vriendelijk lachte Faith haren grootvader toe, die met grootvaderlijken trots eerst haar en toen den vreemdeling aankeek, die recht

met militaire houding voor hem stond en den veerman nauwkeurig opnam.

»Wij hebben elkander reeds vroeger, vele jaren geleden, gezien oude vriend,» zeide de vreemdeling nu beslist.

Verwonderd over deze woorden van den reiziger keek Foster hem oplettend aan, maar geen trek van het edele gelaat van dezen was hem bekend. »Met uw welmeen, mijnheer, gij vergist u bepaald. Ik zie u heden voor het eerst. Mijn naam is Willem Foster,» zeide hij.

»De naam doet niets ter zake; ik vernam dien zelfs niet bij onze vroegere ontmoeting. Gij zijt echter de man, dien ik reeds lang zocht, want ik ben aan u meer verschuldigd dan aan iemand ter wereld. Bezin u eens. Waart gij niet, zoowat twintig jaar geleden, als matroos aan boord van het fregat Oswald?»

»Zeker, mijnheer, maar hoe kunt u dat weten?»

De deftige heer nam nu Willem's eeltige hand, en drukte deze hartelijk, terwijl hij zeide: »Hoe blij ben ik u te kunnen danken voor de woorden, die gij toen tot mij gesproken hebt. Zij toch zijn mij als een scherpe pijl in het hart gedrongen, en hebben aan mijn leven een geheel andere richting gegeven, en mijne ziel uit haren doodslaap gewekt.»

»Nu weet ik zeker, dat gij u in mijn persoon vergist, mijnheer. Want hoewel ik een rechtschapen man ben, van wien niemand iets kwaads weet te zeggen, zoo kan en wil ik mij toch niet voor vroom uitgeven.»

»Gij hebt gelijk, dat gij zoo eerlijk kleur bekent, Foster,» zeide de heer. »Maar het blijft toch zoo. Gij zijt de man, dien ik reeds lang gezocht heb. Schud maar niet je hoofd, het is toch zoo. Want toen uw schip, »de Oswald,» op een Augustusdag in de haven van Portsmouth voor anker lag, kwam een vroolijke troep jongelieden aan boord, om alles eens goed te bekijken. Het waren meest allen jonge officieren, en een van hen sprak met uwe kameraden, en waarover wel? Kunt gij u dat niet meer herinneren?»

Foster's nadenkend gelaat verhelderde zich: »Ja, mijnheer, nu schiet het mij te bin-

nen. Maar wat zijt u veranderd sinds dientijd.

»Zeer veranderd, inderdaad,» antwoordde de vreemdeling. »Mijn naam is majoor Castonville. Weet gij nog, wat gij toen tot mij gezegd hebt?»

Faith stoorde het gesprek, door Foster aan zijn arm te trekken en naar den anderen oever te wijzen, waar een man ongeduldig den veerman toewenkte, over te komen.

»Neem mij niet kwalijk, mijnheer, ik moet dadelijk aan land gaan, en dan terstond weer overvaren,» zeide Willem.

»Ik zal u spoedig in uwe woning bezoeken,» antwoordde de majoor. »Waar woont gij toch?»

»Daar, achter dat struikgewas staat mijne hut. Uw bezoek zal mij zeer welkom zijn.»

Met deze woorden gaf de veerman den majoor eene hand, waarin deze een geldstuk als vaarloon liet glijden, hielp hem en Faith uitstappen, en roeide toen weer snel naar den anderen oever om zijn nieuwen, ongedulden klant te helpen. Faith oogde haren grootvader anstig na, want deze had vergeeten, den majoor te zeggen, dat zij niet spreken kon.

Het arme meisje was omstreeks dertien jaar oud; zij was tenger maar hare oogen hadden eene bijzondere uitdrukking. Schuw keek zij tot den vreemdeling op, toen hij haar aldus aansprak:

»Gij zijt dus de kleindochter van Foster en heet Faith. Dat is een mooie naam. Hij beteekent: geloof. Weet gij ook, wat geloof eigenlijk is?»

Faith hief treurig op eigenaardige wijs hare handen in de hoogte, toen liet zij ze weder zakken. Die heer verstond de vingerspraak toch niet.

Verwonderd keek deze haar aan. »Mijn kind,» zeide hij, »gij schijnt veel te houden van uw grootvader en ook hij houdt veel van u, zelfs zoo veel, dat hij zijn leven voor u zou willen geven. Dat weet gij wel, en gij gelooft zeker wel in hem en zijne liefde, niet waar?»

Zij bleef stom.

»Faith, gelooft gij in God en in Jezus Christus, Gods Zoon?» vroeg de majoor weder.

Zij sloeg hare oogen neder. De hut lag

nu voor hen, de vreemdeling dankte haar en beloofde spoedig bij haren grootvader te komen. En daarop knikte zij slechts verlegen met haar hoofd.

»Arm kind!» riep de majoor vol medelijden uit. »Zij is waarlijk stom.»

TWEEDE HOOFDSTUK.

DE FAMILIE DARBY.

De man, die intusschen door Foster was overgeroeid, en nu met hem aan wal stapte en naar de hut toeging, was geen soldaat, zooals de majoor. Hij was juist aan een hevig woordenstrijd met zijn vrouw ontkomen. Foster had hem wel hartelijk welkom geheeten, want Darby's vrouw, Anna, was de zuster van den overleden schoonzoon des veermans en dus de tante van de kleine Faith. Maar Darby's misnoegdheid wilde niet wijken. Hij zag nog altijd zijne vrouw voor zich, hoe deze hem bij zijne tehuiskomst van zijn werk boos ontving en in luide klachten en tranen was uitgebarsten, toen hij haar verwijten deed over de wanorde en de morsigheid in de kamer.

»Ik ben het ongelukkigste schepsel op de wereld!» jammerde zij. »Nu zijn wij eerst gisteren hierheen getrokken en ik moet als een karrepaard den ganschen dag zwoegen en werken en heb daarbij nog zes drukke kinderen om mij heen. En als mijn man tehuis komt, dan pruttelt hij nog bovendien, omdat niet alles in orde is.»

»Maar zoo smerig en wanordelijk behoeft het er toch niet uit te zien,» bromde Hans Darby.

»Dan ben ik wat anders gewoon, mijne moeder, was eene zindelijke, ordentelijke vrouw. Die heeft niet met andere babbeelaarsters staan praten zooals gij, maar stak duchtig de handen uit de mouw, en zij verstond ook veel beter de kunst van sparen.»

»Zwijg toch van je moeder,» riep Anna hem toe. »Het is maar goed, dat ik ze nooit te zien heb gekregen, anders was ik zeker weggegaan. Jullie mannen zijt altijd zoo onverstandig en onrechtvaardig. Wij moeten ons maar afbeulen en jullie neemt er je

gemak van, gaat naar de herberg en verteert er je geld, zoodat vrouw en kinderen niet te eten hebben en geen stuk kleeren aan het lijf hebben."

"Wil je je brutalen mond eens houden!" riep Hans toornig uit.

"Neen, ik laat mij het zwijgen niet opleggen, mijn tong is nog vrij," antwoordde Anna weenend. "Je gunt het mij niet eens, dat ik vijf minuten rust neem en eens wat praat met eene buurvrouw. Ik heb toch geen ander genot in de wereld!"

"Vijf minuten! Zeg liever vijf uren! Wat drijft mij eigenlijk naar de herberg? Kijk eens rondom u, dat is geen ordentelijke huiskamer, maar een zwijnenstal. Daar staat de waschtobbe in den weg, zoodat ik er bijna over gevallen was, en de vuile pannen en de smerige borden nog op de tafel. Geen stoel is er leeg, overal ligt wat op, alles is vol. En je hebt zeker ook niets voor mij te eten. Dan is het maar het best dadelijk weer zoo ver mogelijk heen te gaan."

Brommend zette Anna een bord met koud vleesch voor Hans neder en legde er het brood naast, nadat zij den vuilen boel wat had opgeschoven. Twee van de kleine kinderen, die aan haar boezelaar hingen, stiet zij boos van zich, zoodat zij deerlijk begonnen te huilen. Zij was een jonge, krachtige, welgevormde vrouw, wier van nature schoon gelaat nu echter door toorn ontsierd was, en door de morsige boezelaar, waarmede zij hare tranen afgeveegd had, bezoedeld. Hare haren hingen ordeloos over haar voorhoofd en de zes kinderen, die in de kamer en buiten voor het huisje rondliepen, zagen er allen slordig en vuil uit.

"Nu wil ik hopen, dat er ten minste van avond, als ik tehuis kom, een beetje meer orde is," bromde Hans, terwijl hij zich gereed maakte om heen te gaan.

"Waar ga je naar toe?" vroeg Anna boos.

"Zoo ver mogelijk hier van daan. Ik wil Foster opzoeken en zien, hoe het hem en de kleine Faith, je nichtje, gaat. Beloof mij, dat je verstandig en vriendelijk zult zijn, als ik terug kom."

"Ik beloof je niets," bromde Anna, "omdat je zoo op mij geknord hebt."

"Nu, dan kun je vandaag lang op mij wachten," zeide Darby dreigend en stormde de deur uit.

DERDE HOOFDSTUK.

FAITH MERWIK.

Dit onverkwikkelijke tooneel stond nog altijd voor Hans Darby's oogen. Altijd nog hoorde hij de scherpe stem van zijne Anna, maar hij voelde daarbij ook, dat hij met vriendelijkheid meer zou kunnen uitrichten dan door aanhoudend knorren en brommen. Hij had Willeem Foster verteld, dat hij uit zijne vorige woonplaats naar Linswarte getrokken was, omdat hij als steenenklopper hier een veel hooger loon en meer vast werk kon krijgen, en nu wilde hij met den ouden man in diens hut gaan, en hem allés mededeelen, wat hem drukte en ergerde. Toen hij nu achter Faith ook den majoor op den steiger zag staan, bromde hij: "Wat doet die vreemdeling hier?" Toch wendde hij zich vriendelijk tot Faith, die haren oom Darby na eenig nadenken ook herkende en vroolijk begroette.

"Nu, lief kind," zeide Willeem, "mij dunkt het weer is zoo heerlijk, dat wij ons avondeten hier buiten maar moesten gebruiken. Breng thee, boter en brood maar hier, en vergeet ook niet een kopje en een bord voor Oom Darby mee te brengen.

Faith knikte vroolijk en liep bedrijvig weg. "Laat ons hier op deze zodenbank gaan zitten, Darby," zeide Foster. "Men rust zoo heerlijk uit in de koele schaduw. Is mijne Faith geen lief, aardig ding? Gij moet eens zien, Hans, hoe netjes zij mijn huishouden bestuurt en hoe vriendelijk zij altijd is. En toch is ze zoo zwaar beproefd, dat arme ding! Ieder vogeltje kan zingen, en zij heeft hare spraak verloren. Ach, als zij mij weer eens bij het ontwaken met hare lieve stem kon begroeten, dan zou ik, oude man, daarvoor gaarne mijne gezondheid en leven geven.

"De majoor was nu naderbij gekomen en vroeg: "Gij spreekt zeker van uw kleindochter Faith? Zij schijnt een goed, lief kind te zijn, maar is zij inderdaad geheel stom?"

»Ja, helaas, ze heeft hare spraak verloren sedert een vreeselijk ongeluk, waardoor zij hare beide ouders verloor. Het is nu zes jaar geleden, dat zij met haren vader en hare moeder, mijn eenige dochter, op een mooien avond ging wandelen. Ik woonde toen reeds in dit huisje en was veerman geworden, nadat ik eenige jaren met de gelukkige, jongelieden in de stad gewoond had; maar er ging geen dag voorbij, zonder dat ik mijne kinderen en mijn kleindochtertje zag. Op deze wandeling, de laatste, die de kleine Faith met hare ouders deed, was zij zoo vroolijk als een leeuwerik. Zij zong en sprong en plukte bloemen naar hartelust, en toen hare ouders bij de groote steengroeve kwamen, was zij nog achtergebleven, om eene bijzonder schoone, roode bloem te plukken. Men liet deze steengroeve hier en daar springen en daarom waren er teekens uitgezet, en werd er een signaal gegeven met den hoorn, eer er een ontploffing zou plaats hebben. Faith, mijne dochter, zag het teeken, en verzocht haar man een anderen weg in te slaan, maar deze antwoordde zorgeloos: »Zij hebben het signaal met den hoorn nog niet gegeven, wij kunnen er nog wel voorbij komen.» Daarom riepen zij Faith bij zich, maar voordat deze bij hen was, riepen de steenkloppers hun angstig toe, terug te gaan. — Het was te laat, in het volgende oogenblik sprongen met hevig, donderend geraas, groote stukken steen los, en toen de rook was opgetrokken, lagen de beide jonge menschen verpletterd onder de steenhoopen, en het kind stond er bij, stom en als geheel versteend. Toen de steenkloppers haar bij mij brachten, en ik haar in mijne armen nam, zuchtte en steunde zij erbarmelijk, en het was mij alsof mijn hart zou breken van leed en schrik. Van dat oogenblik af tot op den huidigen dag is zij stom gebleven.»

»Arm, arm kind!» zeide de majoor aangedaan.

»Nu, ik kan niet zeggen, dat zij bepaald ongelukkig is,» ging Foster vol vuur voort. »Wij zijn juist door ons gemeenschappelijk leed nauw aan elkander verbonden, en toen de eerste tijd van leed voorbij was, vond de een troost in den ander. Een goede dame

leerde het kind de vingerspraak. Zoo kunnen wij heel goed met elkaar spreken, en zelden laat ik mijn lieveling een oogenblik uit mijn gezicht. Zij is een dood goed meisje en zeer vlijtig en handig. Zie eens, daar komt ze al met het avondeten.»

VIERDE HOOFDSTUK.

HET THEEDRINKENDE GEZELSHAP ONDER DEN BEUK.

»Welk een prachtige eetzaal hebt gij hier,» zeide de majoor, toen Faith handig een tafellaken over het gras spreidde, en drie kleine bordjes en kopjes met den trekpot en de melkkan er op zette.

»Niet waar, het bevalt u hier?» zeide Foster, meesmulend. »Faith, lief kind, ge hadt vier bordjes en schoteltjes moeten opzetten.»

Dadelijk ijfde het kind weer weg, om het verlangde benevens brood en boter te halen. De majoor vroeg lachend. Ei, ei, dat is zeker een uitnoodiging voor mij? Dan neem ik die met genoegen aan.

»Ik durf u ter nauwer nood uitnoodigen deel te nemen aan onzen eenvoudigen disch, majoor.»

»Maar ik vind het recht prettig, als ik in deze groene zaal en in uw aangenaam gezelschap mag blijven,» antwoordde de majoor en zette zich naast Foster op een boomstronk neder. »Wellicht mag ik ook een bijdrage leveren voor de thee,» ging hij voort, terwijl hij eenige met ham beleggen boterhammetjes en eenige stukken koek uit een trommelje nam, en op het grasveld nederlegde. »Mijn kleine Mientje heeft mij zoo goed voorzien.»

Faith redeneerde in hare vingerspraak druk met haar grootvader en Foster deelde den majoor mede, dat zij zoo gaarne de kleine jongevrou eens zou zien.

»Mag ik mijn dochttertje dan eens meebrengen, Faith?» vroeg de majoor.

Een poosje praatten de drie mannen gezellig met elkander, maar Foster zag den majoor steeds nadenkend aan.

»Ei, Willem, gij zijt zeker nieuwsgierig

te hooren, waarop ik zoo straks zinspeelde. Nu, luister dan naar mijne verdere beken-
tenis. Gij waart inderdaad mijn grootste
weldoener, want gij hebt mij uit een groot
gevaar gered. Stel u een man voor, die in
den donkeren nacht, zonder het te weten,
dicht bij den rand van een vreeselijken af-
grond is genaderd, zoodat de eerste volgende
schrede hem verpletterd in de diepte zou ge-
stort hebben, indien niet een ander hem van
die gevaarlijke plaats had weggetrokken en
hem het gevaar getoond had, waarin hij zich
bevond. Zie, zulk een man was ik, en gij
hebt mij gered; wellicht hebt gij het gevaar
niet zoo duidelijk opgemerkt, maar uw waar-
schuwend woord heeft mij toch gered. Zou
ik u ooit genoeg daarvoor kunnen danken?"

Foster schudde zijn hoofd. »Ik begrijp u
niet, majoor,» zeide hij.

»Nu, eene geschiedenis zal het u duidelij-
ker maken: Vele jaren geleden, keerde een
jong officier met verlof uit Indië naar En-
geland terug. Het was een onbezonnen heet-
hoofd, die slechts voor zijn genoeggen leefde.
Zijn vrome moeder beminde hem teeder en
hield niet op voor hem te bidden. De jonge
man echter, hoewel hij zijne moeder van
ganscher harte liefhad, gaf niets om hare
gebeden en liet zich meesleepen in den maal-
stroom der wereld. Op zekeren dag ging
hij met andere kameraden aan boord van
een schip, om het voor tijdverdrif eens goed
te bekijken. Arthur, dit was de naam van
den jongen man, stond spoedig druk te
praten te midden van een troep adelborsten,
met welke hij braaf gekheid maakte. Eerst
ging dat maar eenvoudig weg voort, maar
spoedig begonnen de jongelui met ernstige
en heilige dingen te spotten. Arthur
voerde het hoogste woord. Hij was bijzon-
der geestig en welbespraakt en spoedig ging
hij alle palen te buiten en durfde zelfs spot-
ten over de vroomheid en de gebeden zijner
lieve, vrome moeder. Toen Arthur eenige
uren later over het voorgevallene nadacht,
kon hij zelf ter nauwernood gelooven, dat
hij zich zelf zoo had vergeten. — Maar
Foster, oude vriend, nu herinnert ge u zeker
toch wel wat daarop volgde.

»Ja, majoor. De jonge man noemde het

gebed zijner moeder onzin en niets meer.
Lachend vertelde hij, dat zij geen dag voorbij
liet gaan, zonder voor hem te bidden. »En
ik geef geen zier om het gebed van wie ook,»
riep hij, »ja, niet eens om alle gebeden te
zamen.» Ik zie hem nog staan,» ging Foster
voort, »en hoe hij zijn bruinen krullebol trotsch
achterover wierp, alsof hem de geheele
wereld toekwam. Vergeef mij, Majoor, dat ik
dat alles op uw verlangen nog eens herhaal.»

»Ik dank u daarvoor, Willem,» zeide de
majoor ernstig. »Maar nu wil ik u even zoo
nauwkeurig vertellen, hoe hij terecht werd
gewezen. Zijne toehoorders begonnen allen
vroolijk te lachen, slechts een of twee trok-
ken zich eenigszins terug, alsof zij zich
schaamden, toen plotseling een matroos, die
in de nabijheid op een opergeld zeil zat, en
alles gehoord had, Arthur naderde en tot
hem zeide:

»Jongeheer, neem het mij niet kwalijk,
als ik mij ongeroepen in uw gesprek meng.
Maar ik weet, omdat ik ouder ben dan gij,
wat het is een lieve, vrome moeder en hare
voorbode te bezitten; ik weet ook reeds, hoe
smartelijk het is, haar te verliezen. Wel ben
ik zelf nog geen vroom mensch en nog min-
der een bidder; maar toch moet ik u zeggen,
dat gij beter deelt, God te danken, dat gij
een moeder hebt, die voor u bidt en zorgt,
dan dat gij achter haar rug over hare voor-
bode spot. Hare liefde toch kan geen rust
vinden, zoolang zij bevreesd moet zijn, dat
haar zoon haar niet in den hemel zal volgen.»

»Nadat de matroos Arthur zoo ernstig had
toegesproken, zette hij zich weder rustig op
zijn plaatsje neder. Ieder zijner woorden was
in Arthur's hart gedrongen, zoodat hij als
verplet daar stond; het lachen was verstomd,
de lichtzinnige toehoorders van Arthur waren
weggeslopen. Herinnert gij u dit nietige
voorval, Foster? Gij waart de waarschuwer,
en de toen zoo lichtzinnige Arthur zit nu
naast u, en kan u niet genoeg voor uwe
waarschuwing van toen danken.»

»Ik kan nog maar niet goed begrijpen,
majoor, waarom gij zooveel waarde hecht aan
die woorden,» zeide Willem ernstig.

»Nu, mijn goede vriend, aan deze uwe waar-
schuwing heb ik het te danken, dat ik tot

inkeer kwam, een ander mensch werd en het laatste levensjaar van mijne trouwe, vrome moeder daardoor nog gelukkig maakte. Door Gods genade ben ik niet slechts uitwendig een braaf mensch geworden, maar een kind Gods en een erfgenaam der eeuwige zaligheid, en uwe gepaste waarschuwing heeft mij op dezen weg des heils geleid, hoewel gij zelf bekent, dat gij toen nog geen vroom mensch waart."

»Ja, het is wel vreemd," zeide Foster ernstig.

»Het is bepaald vreemd, dat de eene mensch den anderen voor het gevaar waar-

schuwen en reddē kan, waarin hij zelf zich nog bevindt," merkte de majoor op, die zich gereed maakte heen te gaan, en beloofde binnen enkele dagen terug te komen.

»Daar roept mij iemand; ik moet naar den overkant. Nu zullen de menschen terugkeeren van hun werk en dan is er werk voor mij. God behoede u, Darby; ik hoop, dat je na je wandeling nog eens bij ons aankomt," zeide Foster en stapte met Faith in de boot.

»Als gij het goedvindt, kom ik, als het donker wordt," antwoordde Darby. »Ik heb toch nog geen vertrouwelijk woord met je kunnen spreken." *(Slot volgt.)*

BODENKESSEL IN DEN HARZ.

Onder de schoone bergstreken, waarop onze Duitsche naburen met recht trotsch zijn, behoort voorzeker de Harz.

De gemiddelde hoogte van dit bergland, dat tusschen de Leine en de Saale gelegen is bedraagt 600 Ned. ellen, terwijl de kruinen van steile rotstoppen, ontstaan door uitbarstingen, zich tot de sanzienlijke hoogten van 11 tot 1200 Ned. ellen verheffen.

De diepe met zware naaldboomen begroeide dalen doorsneden met talrijke snelvlietende en bruisende riviertjes, de hooge berggevaarten, die iets majestueus aan de geheele omgeving verleenen, de talrijke grootsche en bekoorlijke natuurtafreelen, zij maken den Harz tot een geliefkoosde verblijfplaats voor de talrijke reizigers, die in den zomertijd de steden ontvluchten, om in hunne vacantielijd van de frissche berglucht en de schoonheid der natuur te genieten.

Het gebied van het Harzgebergte is niet bijzonder uitgestrekt en juist dit maakt den Harz zeer geschikt voor wandeltochten, waarvan dan ook een zeer ruim gebruik gemaakt wordt.

Wie eenmaal den Harz bezocht, vergeet nimmer den indruk, dien dit hooggebergte op hem maakte.

Krachtig en toch lieflijk spreken tot ons

de schoone tafreelen, die de herinnering aan hetgeen wij in den Harz aanschouwden, ons voor den geest roept en dan ontwaakt er in ons binnenste een heimwee, naar de zonnige, vriendelijke dagen, die wij in den Harz doorleefden, een heimwee, dat ons niet droef, maar dankbaar stemt, een heimwee, dat in haar verlangen de stille hoop verbergt, om datgene terug te zien wat ons oog boeide en verblijdde.

Het doet ons genoeg in de gelegenheid te zijn een der schoonste natuurtafreelen uit den Harz aan onze lezers voor te kunnen stellen, hetzij om de herinnering te verlevendigen of om den lust op te wekken in den Harz een kijkje te gaan nemen.

Onze gravure verplaatst ons naar de oevers van de kleine rivier de Bode.

Op den achtergrond zien wij den zoogenaamden »Duivelsbrug", waaronder de Bode met woest geweld doorstroomt. De rivier is hier geheel door steile rotsen ingesloten, en dringt zich met moeite boven door de nauwe rotsspleten.

Ongetwijfeld kan de Bodenkessel een der glanspunten van den Harz genoemd worden, en geen reiziger verzuimt de gelegenheid dit gedeelte van het schoone Harzgebied te bezoeken.

bespoten godheid wierpen. Het tweede offer volgde, daarna werden de gedooide dieren in stukken gesneden en hun vleesch, waarvan de priesters natuurlijk hun aandeel kregen, onder die personen verdeeld, welke het offerdier hadden gekocht. De horens worden dikwijls als herinnering aan het feest op een passende plaats van den tempel vastgespijkerd. Op dezelfde manier worden ook geiten, hoenders en eenden geofferd, maar de aanblik daarvan is natuurlijk minder stuitend. Bij het voornaamste offerfeest, dat tien dagen duurt, worden naar het zeggen van kolonel Mahabeer Singh, alleen in het Katmandoe dal ongeveer honderdduizend geiten en verscheidene duizenden buffels geofferd.

Als bijzondere bezienswaardigheid in Badgaon geldt, behalve de gouden poort van het in het midden der vorige eeuw gebouwde paleis, de in pagodenstijl gebouwde

grootste tempel der stad, door vijf boven elkaar geplaatste daken bekroond en door de Newars Nyatpola Dewal geheeten. Op elk van die vier platformen, die den onderbouw uitmaken, houden aan weerszijden van de trap kolossale steenen figuren de wacht, namelijk de beelden van twee worstelaars van een radja van Badgaon, die ieder zoo sterk waren als veertien gewone menschen; twee olifanten, tienmaal zoo sterk als de worstelaars; twee leeuwen tienmaal zoo sterk als de olifanten, en ten slotte twee draken tienmaal zoo sterk als de leeuwen.

Onder de hoede van twee met knoeten gewapende politie-agenten bezochten wij dezen tempel, gebruikten daarna buiten de stad ons middagmaal, in het gezicht der met sneeuw bedekte bergreuzen, en keerden in de vroolijkste stemming naar de hoofdstad terug.

WILLEM FOSTER, DE OUDE VEERMAN;

OF

DE WEG TOT VREDE.

Naar het Engelsch van AGNES GIBERNE.

(Vervolg van blz. 173).

VIJFDE HOOFDSTUK.

VRAGEN.

Het gewoel in de stad was verstomd, de arbeiders en wandelaars waren huiswaarts gekeerd, maar Willem Foster had nog altijd gedraald, met zijne boot huiswaarts te roeien, daar hij Darby wachtte, dien hij mede naar zijn huis wilde nemen. Toen de duisternis echter al meer en meer inviel, gaf hij de hoop op Darby nog te zien. »Hij zal over de brug zijn gegaan en den anderen weg hebben genomen,» zeide hij tot Faith, »laat ons maar naar huis gaan.»

Zoo traden zij na korten tijd hun vrien-

delijk huisje binnen, en Willem zette zich prettig gestemd in zijn leuningsstoel en zag vroolijk rond in de gezellige kamer, welke schikking blijk gaf van een zekere schoonheidszin en een streven naar netheid, die het stomme meisje bijzonder eigen waren. Alles was onberispelijk helder, tafel en stoelen glimmend gewreven, de schotels en bordjes netjes op een plank langs den muur gerangschikt, kleine porceleinen vaasjes en poppetjes versierden den schoorsteenrand, lieve platen de witte muren, en helder witte gordijnen bedekten ten deele de vensterruiten. Een rij bloeiende planten stonden voor het venster en een fraaie ruiker van veldbloemen in een glazen kelk stond op de tafel. Bedrijvig was de kleine huishoud-

ster bezig en vriendelijk lachend keek Foster haar na, toen zij den avonddich bereidde, die uit melksoep bestond, waarna hij deze met haar gebruikte. Daarop sloeg hij teeder den arm om zijne kleindochter heen en kuste haar. »Je zijt mij toch het liefste, wat ik op deze wereld bezit,» zeide hij. »Hou je ook niet een weinig van je ouden grootvader?»

Faith kuste hem hartelijk als eenig en daarbij 't beste antwoord en verviel toen weder in diep nadenken. Eindelijk vraagde zij hem door middel van hare vingertaal: »Grootvader wat beteekent het wel te gelooven?»

»Gij heet zelve Faith (geloof), dan moet gij dat toch wel 't best weten,» schertste haar grootvader.

»Maar de Majoor sprak toch in allen ernst, toen hij mij vroeg, of ik geloof bezat. Wat bedoelde hij daar toch mede?»

»Heeft hij er niets verder bij gezegd tot nadere verklaring?»

»Ja wel, hij vroeg mij, of ik niet in u geloofde, en u vertrouwde. Zeker, stel ik mijn geheele vertrouwen in u, maar wat beteekent het in God te gelooven? Gelooft u in God, grootvader?»

Willem zag verlegen om zich heen en toen keek hij Faith weer aan en zeide: »Wel zeker, Faith, ik twijfel er niet aan, dat God barmhartig is en ons niet zal laten verloren gaan of te streng over ons zal oordeelen. Zoo zeggen ten minste de menschen, en de bijbel zegt ook: God is liefde.»

Faith keek vol verlangen naar de oude boekenplank, waar de bijbel stond, het dierbaarste erfstuk van Foster's moeder. Maar tot hiertoe was deze hem slechts als een aandenken aan zijne vrome moeder dierbaar geweest, hij had het Woord Gods nog niet tot een licht op zijn pad gemaakt.

»Grootvader, wat staat er in den bijbel over het geloof?» vroeg Faith op hare ernstige eigenaardige wijs.

»Zeer veel,» antwoordde Willem verlegen; zijne diepe, harde stem klonk echter weifelend en onzeker, terwijl Faith hare vingers haastig heen en weer bewoog bij de dringende vragen, die hare ziel vervulden.

»Ik moet bekennen, dat ik niet precies

weet, wat de bijbel over het geloof zegt,» zeide Willem eindelijk, een weinig beschaamd. »Maar ik heb eens een heer zeer mooi over het geloof hooren spreken.» Bezie slechts de gouden zon en de mooie bloemen en alle goede en mooie dingen in de wereld, en twijfel er dan nog aan, als ge kunt, of God barmhartig is. Die heer schilderde het alles natuurlijk nog veel mooier af, dan ik dat kan. Maar wij behoeven slechts rondom ons te zien, welk een lief huisje hebben wij, hoe overvloedig ons dagelijksch brood en zoo vele goede dingen bovendien.»

»Heeft God ons dat alles gegeven?»

»Zeker, wie anders?»

»Grootvader, dankt gij Hem dan ook daarvoor en bemint gij Hem en vertrouwt gij Hem van gansche harte?»

Daarop volgde een poos van stilzwijgen en verwonderd zag Faith haar grootvader aan, die in diep nadenken ~~verzonken~~ scheen. »Hebt gij wel ooit in uw gansche leven den lieven God zoo ernstig voor al Zijne weldaden gedankt, als gij een uwer medemenschen slechts voor het duizendste deel van al deze goederen zoudt gedankt hebben?» zoo vroeg hem zijn geweten. En eindelijk kon de waarheidlievende Foster niet anders doen, dan zijn zonde belijden. »Neen, Faith,» zeide hij beschaamd, »ik weet niet, of ik den lieven Heer eigenlijk wel ooit voor alles gedankt heb. Het kan zijn, dat ik het heb willen doen.»

»O, grootvader, ik ben bevreesd, dat als wij Hem daarvoor niet danken, dat Hij ons alles zal afnemen, evenals gij mij vroeger datgene afnaamt, waarvoor ik vergeten had u te bedanken,» zeide Faith bevend, want een zekere angst was over haar gekomen. Zou God daarom mijne ouders hebben laten omkomen, omdat zij Hem niet dankbaar waren voor alles?»

»Wat een gevolgtrekkingen maakt dat kind al niet!» bromde Willem, — »Nu, lieve Faith, het staat niet aan ons te onderzoeken, waarom God hen zoo plotseling heeft weggenomen, ik weet slechts, dat het voor ons beiden een zware slag was. Maar zullen wij nu niet naar bed gaan, lief kind?»

Faith deed wat Foster vroeg, wenschte

haren grootvader vriendelijk goeden nacht en ging naar haar slaapkamertje.

Maar Foster volgde haar voorbeeld niet. Hij scheen volstrekt niet meer aan zijn moeheid te denken, maar stond op en verliet het huisje.

De nacht was niet zoo kalm, als de heerlijke avond beloofd had te zullen worden. Zwारे wolken bedekten de heldere schijf der maan en de nachtwind bewoog de boomen, zoodat de takken kraakten. Willem luisterde eene wijle, toen zeide hij in zich zelven: »Ja, ik heb veel goeds in mijn leven ontvangen, kommer ook, dat is zeker, want de rouw om mijne geliefde dochter volgt mij tot in het graf, maar anders gaat het mij, zoo³ goed als het kan. Daar zijn, voor alle dingen, mijn welvoorzienne hut en mijn stevige boot. Het is wel geen schip, en de rivier is niet de zee, maar voor zeeman deug ik toch niet meer om de betrekking als veerman past juist voor mij. En bovenal heb ik mijn lieve Faith bij mij, niemand anders op de wijde wereld dan ik heeft eenig recht op het goede kind, en wij hebben elkaar zoo lief, dat de een voor den ander zijn leven zou laten. De lieve God heeft ze mij gegeven, om mij vergoeding te schenken voor alles wat ik verloren heb. En toch ben ik geen vroom man, maar God is zoo barmhartig. Is het niet zonderling, dat ik reeds twintig jaar geleden den majoor zijne on dankbaarheid jegens God voor oogen gehouden heb, en ik zelf heb eigenlijk nog nooit een woord van dank tot Hem gericht voor Zijne tallooze weldaden, ook niet daarvoor, dat ik zelf zulk een goede, vrome moeder heb gehad.»

Willem keek ernstig om zich heen. Eindelijk werd het hem duidelijk, dat de geheele groote wereld tot in de kleinste deeltjes Gods werk is, en dat in deze wereld niets zonder Zijn wil en Zijne toestemming geschieden kan. Een kleine kiezelsteen voor zijn voet schitterde sterk in het maanlicht; Willem raapte dien op en zag toen omhoog tot de lichte wolken. »Maan en sterren,» fluisterde hij, »zijn ook het werk Zijner handen. Dan zou het wellicht ook beter voor mij zijn, als ik meer aan dien grooten,

barmhartigen God dacht. Ik, oude man, heb wellicht niet lang meer te leven, en wat dan? En wie ontfermt zich dan over mijne kleine Faith? De majoor heeft mij voor het eerst weer doen denken aan mijne vrome moeder. Zij was een zegen voor mij; zij zeide dikwijls, dat ik een godvreezend mensch moest worden. Maar nu gaat het niet meer, ik bezit niet wat daartoe noodig is en ik ben reeds te oud.

Trotsch richtte hij zijn hoofd omhoog. Was hij niet reeds een rechtschapen man? Waartoe behoefde hij dan nog vroom te worden? »Hoevele menschen zijn niet veel slechter dan ik,» dacht hij. »Dronkaards, lui-aards, twisters en verkwisters. Ik ben altijd een arbeidzaam, eerlijk mensch geweest, en al doe ik dikwijls kwaad, wie doet er altijd goed? God zal het mij wel vergeven, daar ik mijn best doe? En toch dunkt me, moest ik trachten vromer te worden. Maar hoe daartoe te komen? Ik zal het den majoor eens vragen.»

ZESDE HOOFDSTUK.

ANNA'S ANGST.

Toen Foster in den vroegen morgen van den volgenden dag zich naar zijn boot begaf, zag hij reeds eene vrouw aan den overkant hem haastig toewenken. Snel voer hij over om haar te halen.

»Ik wacht al zoo lang,» zeide de ongeduldige vrouw. »Kent gij mij dan niet, Foster?»

Willem keek haar verwonderd aan. Deze vrouw met dat vervallen gelaat en die slordige kleeding zou een bekende van hem zijn! Maar eindelijk herinnerde hij zich dit gelaat.

»Zijt gij Anna Darby?» riep hij.

»Ja, die ben ik. En bovendien de ongelukkigste vrouw ter wereld. Hans is gisteren in den namiddag boos van mij wegge-loopen en nog niet tehuis gekomen.

»Kom, kom, verlies niet dadelijk den moed. Hans was bij mij op de thee. Later begaf hij zich naar het bosch, maar zou voor den avond bij mij terugkomen. Daar ik tever-

geefs op hem wachtte, dacht ik, dat hij aan den anderen kant over de brug naar de stad was teruggegaan."

"Neen, Foster," riep Anna wanhopend, »hij is weggebleven, en zal wel nooit meer bij mij terugkomen."

"Kom, Anna," zeide Foster verwijtend, »hoe kun je van Darby zoo iets denken. Wellicht is hij verdwaald, en is ergens in de een of andere hut den nacht blijven doorbrengen. Maak je niet zoo ongerust, hij zal wel thuis komen. Zei je niet, dat hij boos van je was weggelopen?"

"Ja," zuchtte Anna. »Gij weet toch, dat wij eerst twee dagen in de stad zijn. Toen hij gisteren thuis kwam, was er nog niets op orde, en zijne moeder heeft hem vroeger zeer verwend, zij had ook geen zes kinderen, zooals ik, die haar altijd in den weg liepen; toen vielen er woorden tusschen ons en Hans zeide allerlei dingen, die mij boos maakten. Hij moest het kunnen verdragen dat ik zoo nu en dan een buurpraatje houd. Hij zit toch ook genoeg in de herberg."

"Wel, wel, Anna, vraag je zelve eens eerlijk af, of je het Hans thuis zoo prettig maakt, dat de gedachte aan de herberg niet bij hem kan opkomen. Faith is altijd vroolijk en vergenoegd, en houdt alles zoo netjes in orde en kookt zoo lekker, dat ik het liefst tehuis ben. Ziet, zoo moet je ook het huis voor Hans zoo gezellig mogelijk maken en altijd recht vriendelijk jegens hem zijn.

"Gij hebt goed spreken, Foster," antwoordde Anna, boos. »Faith en gij zijt geheel alleen, zes kleuters draaien niet voor uwe voeten rond en scheuren en bederven hunne kleeven; ik heb niets dan verdriet en zorgen, van den morgen tot den avond, en dan moet ik mij nog laten bekijken door Hans."

"Nu, te kunnen werken is, dunkt mij, een zegen, als men het opgeruimd doet," antwoordde Foster, »ik ken geen grotere ramp, die mij zou overkomen, dan dat ik niet meer zou kunnen werken."

"Ik werk ook graag, maar nu en dan zou ik ook wel eens wat ontspanning willen hebben," zeide Anna.

"Daar wringt je de schoen, dat merk ik

xv.

wel," zeide de oude man. »Met dat babbelen wordt heel wat tijd verknoeid, de soep brandt aan, de kinderen maken zich morsig, en zien er bijna uit als wilden, en dan moet de man zich tevreden stellen met een stuk koud varkensvleesch en de kinderen met een paar brokken, of een stuk droog brood. En niets in de kamer is in orde. Ik ken zulke gezinnen in de stad, en kan het de mannen niet kwalijk nemen, als ze naar de herberg gaan. Dan had ik het mijn leven lang uitstekend. Mijne vrouw was zoo zorgzaam en vlijtig als mijn moeder, mijne dochter aardde naar haar, en mijn kleinkind, de vlijtige, vriendelijke Faith, maakt mijn kamertje als het ware tot een paradijs voor mij." De oude man weegde van aandoening met zijn mouw over zijn vochtige oogen, en Anna boog het hoofd, maar toen zeide zij weder dringend:

"Maar, Willem, wat moet ik doen, opdat Hans weer naar huis terug moge keeren? Ik wil het hem beter naar zijn zin maken, als hij maar weer terug is. Ach, er is hem zeker een ongeluk overkomen, want hij is boos weggelopen."

"Wel zeker niet Anna," voerde Willem haar tegen; »Darby is een braaf man. Ga nu maar naar huis, en maak alles netjes in orde in uwe woning, en zet een vriendelijk gezicht als hij tehuis komt," zeide Willem zeer ernstig.

"Ik dank u Foster," zeide Anna onderworpen, »ik ga."

Spoedig was zij tehuis en haastte zich als nooit te voren om Willems raad op te volgen.

ZEVENDE HOOFDSTUK.

EENE GESCHIEDENIS.

Den volgenden dag verscheen de majoor weder omtrent denzelfden tijd aan den oever der rivier, en vond Willem Foster in diep nadenken verzonken met over elkaar geslagen armen in zijne boot zitten.

"Goeden avond, Foster," riep hij hem toe. »Hoe gaat het uwe lieve kleindochter, waarom is ze niet hier?"

"Faith is heel wel, mijnheer, ik dank u

15

voor uwe vriendelijkheid," zeide Willem, die slechts langzaam uit zijn droomerijen scheen te ontwaken. »Hoe blij zou Faith zijn u te zien; zij is echter naar hare tante gegaan, om haar in hare droefheid te troosten. De arme vrouw is wanhopig, daar Darby eergisteren, zooals het schijnt, boos van haar is weggegaan, en tot nu toe nog niet is teruggekomen. Ik ben bevreesd, dat de arme Darby in het bosch is aangevallen en gedood is. Faith kan wel niet praten, maar juist daarom is zij een betere troosteres dan de anderen. Hare lieve, deelnemende blikken en vriendschappelijke gebaren doen meer goed dan ijdele troostwoorden."

»He, ik heb nog niets van dit ongeluk gehoord. Hoe zijn deze menschen met uen Faith verwant?"

»Darby's vrouw is de zuster van mijn zoo ~~in~~ omgekomen schoonzoon, dus de eigen tante van mijne lieve Faith. Ik vrees echter, dat vrouw Anna niet zoo goed de kunst verstaat om alles in orde te houden, en de woning tot een vriendelijk tehuis te maken als Faith. Darby heeft twist gehad met Anna, omdat zij lui geweest was, en haar tijd verpraat had, en ging boos van haar weg. Gij hebt hem bij mij gezien, hij was toen nog zeer uit zijn humeur. Hij beloofde mij echter, voordat hij naar huis ging, nog eens bij mij aan te komen. Er moet zeker iets ernstigs met hem zijn gebeurd, daar ben ik waarlijk bang voor. Onze geestelijke, een lieve, vriendelijke man, heeft reeds overal heen gezonden om berichten in te winnen, maar tot hertoe tevergeefs. Niemand schijnt hem in het bosch te zijn tegengekomen. Het bosch is reeds in alle richtingen doorkruist. Wat zijn de vrouwen toch dwaas! Anna jammert maar steeds, dat hij is heengegaan, en nooit meer zal terug komen. Dat is echter onmogelijk, want Darby is een rechtschapen man."

»Het is geen wonder, dat Darby's vrouw dubbel ongelukkig is, als zij in twist van elkaar gescheiden zijn. Is het ook niet denkbaar, dat de arme man ergens uitgeleden is, en zich door een val ernstig bezeerd heeft?" merkte de majoor aan.

»Drie mannen doorzoeken nu het bosch

en laten geen plekje onbezocht," antwoordde Foster. »Zij moeten hem vóór den nacht vinden, als hij er werkelijk nog in is."

»Kunt gij mij wel overvaren?" vroeg nu de majoor.

»Ik ben tot uw dienst, mijnheer, stap maar in," zeide Willem. Maar op werktuigelijke wijs deed hij zijn werk, en verviel, nadat zij van den wal waren afgestoken, weer in diep nadenken.

»Oude vriend," zeide de majoor eindelijk, »waarover peinst gij toch zoo? Mag ik het weten?"

»Zeker; ik wilde juist zoo vrij zijn, u over datgene te raadplegen, wat mij zoo zwaar op het hart drukt. Ik kan de gedachte niet van mij zetten, hoe het wel met mij zou zijn als mij een ongeluk overkwam, even als den armen Darby;" bekende Willem Foster.

De toegesprokene keek hem ernstig aan, en zeide: »Dat is eene gewichtige vraag, kunt gij die beantwoorden?"

»Neen majoor; ik zie in, dat ik daaromtrent niet zeker ben en dat ik niet weet hoe het mij zou gaan, als de dood mij plotseling overviel. Wat zou er na den dood wel met mij gebeuren?"

»Zijt gij nog zoo in het onzekere over dit gewichtige punt! Hebt gij dan geen ernstige voornemens voor uw toekomstig leven?"

»Neen, mijnheer," bekende Willem ten hoogste bedremmeld.

»Gij zijt dus niet de verstandige man, voor wien ik je hield," ging de majoor voort. »Maar wil ik je eene geschiedenis vertellen, die je misschien op het rechte pad zal leiden?"

»Ik zal u daarvoor zeer dankbaar zijn," zeide Willem, en zette zich tot luisteren.

»Eens reisde een man door eene schoone landstreek. Hij had een doel, dat kon men aan hem zien, en reisde deftig daarheen. Zijn muilnier trok een wagen voort vol met allerlei bagage. Er waren levensmiddelen bij in overvloed, ook een flinke ineengerolde tent, opdat hij 's nachts een goede schuilplaats zou kunnen vinden. Hij had ook veel geld, om onderweg van alles te kunnen kopen. Zelfs een bibliotheek

met goede boeken was er bij, opdat het hem niet aan ontspanning zou ontbreken; kortom, hij had aan alles gedacht en alles meegenomen, wat het leven veraangenamen kon."

»Die man had het goed," merkte Willem aan.

»Goed? Misschien ook niet," zeide de majoor.

»Luister maar verder."

»Terwijl hij daar zoo voortreisde, nu eens lezend in zijn boeken, dan weer vruchten en bloemen plukkend langs den weg, kwam een andere man van de tegenovergestelde zijde op hem af, en sprak hem dus aan:

»Waarheen gaat de reis, vriend?"

»Waarheen?" herhaalde de reiziger verwonderd.

»Als ik dat nu maar eerst weet! Ik reis voor mijn genoeg."

»Waarheen gaat gij dan, als ik u vragen mag?"

»Ik zal het u zeggen, als gij eerst mijne vraag beantwoord hebt," zeide de vreemdeling.

»Nu, ik weet werkelijk geen juist antwoord te geven. De Koning van dit land heeft mij bevolen op reis te gaan, ik mag echter mijn eigen weg kiezen, en reizen zooals ik wil. En ik vind daarin groot genoeg. Maar ik weet nu niet precies het doel van mijne reis."

»Gij zijt een vreemd mensch," zeide de andere. »Gij onderneemt een lange reis, en weet niet eens het doel daarvan. Is dat niet de grootste dwaasheid? Of noemt gij dit wijsheid?"

»Wijsheid noem ik het," antwoordde de reiziger bedaard. »Zie slechts, hoe goed ik toegerust ben, hoe prettig ik reis: goede kleederen, overvloedig voedsel, trouwe dienaars, onderhoudende boeken, een volle beurs, allerlei aangenaams rechts en links voor het oog en voor het gehemelte, alles staat mij ten dienste; ongetwijfeld ben ik een wijzen, gelukkigen reiziger te noemen."

»Zeg mij slechts dit ééne," antwoordde zijn metgezel ernstig, »hoe lang zal uwe reis duren."

»Nu, daar denk ik niet over na; de reis kan maanden of jaren duren, of ook plotseling

worden afgebroken, het voornaamste is dat ik het prettig vind."

»Hoe kunt ge daarin genoeg vinden, als gij niet weet, waar en wanneer het doel uwer reis bereikt is, en wat er daarna met u zal gebeuren?"

»Werkelijk, daarover bekommer ik mij in het geheel niet," antwoordde de reiziger nu eenigszins boos. »Wel werd mij gezegd, nu schiet mij dat te binnen, dat er twee landen zijn, en dat ik zeker in een daarvan moet aankomen. Als de berichten niet liegen, dan is het eene land vol licht, heerlijkheid en liefde, het andere vol duisternis, ellende en haat; het eene land is dat der ware vrijheid, het andere is vol ketenen en kerkers. Ja, vreugde en gezang weerklinkt in het eene land, terwijl in het andere vreeselijk zuchten en steunen gehoord wordt. Maar ik weet werkelijk niet te zeggen naar welk van deze beide landen het door mij ingeslagen pad leidt, ik heb ook geen tijd daarover na te denken; ik zal daar wel eens onderzoek naar doen."

»Als gij nu eens plotseling aan het doel uwer reis waart gekomen. Wat dan?" vroeg de trouwe waarschuwer.

»O, in dat geval hoop ik in het gelukkige land te komen," zeide de ondervraagde lachend.

De andere schudde ernstig het hoofd. »Vriend," ging hij voort, »gij hebt u zelf veel moeite gegeven, om u de reis aangenaam te maken. Zal u ook deze gemakkelijke tent in dat land van dienst kunnen zijn?"

»Tenten zijn in beide landen overbodig, zegt men."

»En uw geld?"

»Ik ben bang, dat het daar waardeloos zal wezen.

»Uwe mooie kleeren?"

»Helpen mij daar ook niets. Men draagt daar geheel andere."

»Uwe dienaren en boeken?"

»Die moeten helaas ook achterblijven, als ik de grenzen overtrek."

»Hebt gij dan ook voorraad bij u van de dingen, die men daar gebruikt?"

»Moet ik dan op nieuw zeggen," antwoordde de ondervraagde ongeduldig, »dat

mijne vele bezigheden mij nog geen tijd gelaten hebben, over al die dingen na te denken."

»En toch vindt gij tijd om in uwe boeken te lezen en om bloemen te plukken? Mijn vriend, gij houdt u zelf voor een verstandig man, maar mij komt gij voor een gedachteloos kind of een arme dwaas te zijn," zeide de ander bekommerd.

»Gij kunt toch niet loochenen, dat ik uitstekend toegerust ben voor mijne reis; als de rechte tijd daartoe komt, wil ik ook aan het doel mijner reis denken; misschien ben ik reeds op den rechten weg naar het goede land."

»Slechts een smalle weg voert daarheen," zeide de waarschuwer ernstig, »en die is maar niet zoo op den tast te vinden. O, pas toch op, niet zoo zonder nadenken verder te reizen, opdat gij niet eens zwaar zult moeten boeten voor uwe lichtzinnigheid."

Hier eindigde de majoor plotseling zijn

verhaal, en Foster bracht de boot met een paar krachtige roeislagen naar den anderen oever. »Nu, Foster, wat dunkt u van mijne geschiedenis?" vroeg hij ernstig aan den veerman, voordat hij aan wal stapte.

»Ik zou ook gaarne zoo mooi kunnen vertellen als u, majoor," zeide hij.

»Is dat alles, wat gij daaruit geleerd hebt?" vroeg de majoor met een zacht verwijt.

Na eenige oogenblikken van verlegen stilzwijgen bekende Willem:

»Neen, mijnheer. Ik wil eens nadenken over de vraag, op welk pad ik wandel."

»Dat is goed, Foster, wend u maar tot mij, als gij iets te vragen hebt of raad noodig hebt," zeide de majoor vriendelijk.

»Ik dank u, mijnheer," antwoordde Willem, die blijkbaar niet in de stemming was om zich uit te spreken. Daarom wenschte de majoor hem vriendelijk goeden dag en ging toen verder.

Een phantastische plant.

Nergens heerscht wellicht zooveel verscheidenheid als in de plantenwereld. Men staat niet zelden verbaasd over de duizenden kleurschakeeringen en grillige vormen, welke de natuur ons in de planten laat zien. De inlandsche gewassen wekken dikwijls reeds onze bewondering, maar als wij een blik werpen in de wondervolle tooverwereld der uitheemsche planten, en de vele fraaie spellingen der natuur gadeslaan, dan stijgt onze bewondering ten top en wij prijzen den Schepper, die haar zoo onnavolgbaar schoon, en met zooveel verscheidenheid in het aanzijn riep.

Onze gravure geeft ons een prachtexemplaar te aanschouwen van de phantastische plantenfamilie der Orchideën.

Het is de *masdevallia chimaera*, welke in Nieuw-Granada, een der Zuidamerikaansche

Staten, thuis behoort, en er op bogen mag de eerste van de soort te zijn, die reeds eenige tientallen jaren in Europa bekend is. Geen plantenfamilie biedt ons eene zoo groote verscheidenheid van vormen aan als die der Orchideën. Hare bloemen bootsen allerlei gedaanten na. Nu eens stellen zij een vlinder of vogel voor, dan wederom een vlieg of sprinkhaan, ja men vindt er zelfs, die den vorm hebben van een urn, vaas of iets dergelijks. In de heete luchtstreek komen de Orchideën het talrijkst voor en men ontmoet daar ook de prachtigste, grootste en zeldzaamste exemplaren. De *masdevallia*, waarvan onze gravure eene afbeelding geeft, is een groote prachtige plant. Hare bloem heeft een grootte van vijf en twintig centimeter, vertoont de gedaante van een groote spin en is wit van kleur met roode vlekken.

langs dien weg vindt gij vrede en geluk voor tijd en eeuwigheid. Alleen als ge dien weg betreedt, kunt ge getroost antwoorden op de vraag: »Vanwaar komt gij en waar gaat gij henen? En als dan de wereld klaagt:

Ik leef — en weet niet waarom,
Ik sterf — en weet niet wanneer,
Ik kom — en weet niet vanwaar,
Ik ga — en weet niet waarheen,
Hoe kan ik nog vergenoegd zijn? —

dan keert gij gerust deze regels om en zegt:

Ik leef — en weet wel waarom:
Mijnen God ter eer.

Ik kom — en weet wel vanwaar:
Uit Gods hand.

Ik sterf — en weet wel wanneer:
Wanneer het Hem behaagt,
mij naar Huis te halen.

Ik ga en weet wel waarheen!
Hoe kan ik dan nog treurig zijn!

Dus, arme verloorne, ook voor u geldt het troostrijke woord:

„Vrij moogt gij tot Jezus komen,
Zeker wordt gij aangenomen!
Heil, vergeving, U beloofd,
Wordt U daar door niets ontroofd!”

M. F. L.

WILLEM FOSTER, DE OUDE VEERMAN;

OF

DE WEG TOT VREDE.

Naar het Engelsch van AGNES GIBERNE.

(Vervolg van blz. 228).

ACHTSTE HOOFDSTUK.

IN DIEPEN NOOD.

»O, jammer, o ellende!» steunde Anna, en verborg haar gelaat in haar boezelaar, »hij is weg en zal nooit terugkomen. Hij was toch de beste, goedhartigste en vriendelijkste man, dien men kan aanwijzen, alleen maar een beetje opvliegend. En dien heb ik nu met mijn scherpe tong weggejaagd en ik zal hem nooit terugzien. O, wat een verdriet!»

Faith zat in diep nadenken verzonken tegenover hare tante zonder te weten, hoe zij de ongelukkige vrouw zou troosten, die hare vingerspraak niet verstond. Wel had zij alles netjes in orde gebracht, den kinderen thee en boterhammen gegeven en de twee jongste naar bed gebracht, terwijl op twee na de jongste nu slaperig op haren schoot zat. De twee oudste meisjes zaten naast haar, en kropen dicht tegen haar aan.

Betsy, het oudste der zes kinderen, een groot, flink meisje, zoo wat van denzelfden leeftijd van Faith, stond met het haar los en zeer slordig aangekleed tegen den deurpost geleund. Zij had tranen in hare oogen en een van hare vuile vingers in den mond: een beeld van stomme wanhoop.

»Ik zal Hans nooit wederzien!» zuchtte Anna. Ik arme ongelukkige weduwe met zes onmondige kinderen zal van de weldadigheid van medelijdende menschen moeten leven. Mijn Hans was geen nuttelooze dronkaard, zooals vele anderen, die hun gezin slechts tot last en schande zijn, maar een goede rechtschapen huisvader, al was hij nu en dan wel eens wat heftig. En nu zullen wij hem nooit wederzien. O, ik arme vrouw!»

Faith stond nu voorzichtig op, legde den slapenden knaap behoedzaam naast zijne twee jongste broertjes en legde toen teeder hare hand op Anna's schouder.

»Ja, gij zijt een goed meisje, Faith,» zeide

Anna getroffen. »Als ik maar meer op u geleek, en ook zoo kalm en knap alles op orde kon brengen en knap kon houden; dat moet toch een bijzondere gave zijn, die ik niet bezit. Wie weet of Hans wel wegge-loopen zou zijn, als ik hier alles gezellig voor hem gemaakt had.»

Op dit oogenblik werd aan de huisdeur geklopt en toen Faith deze opende en een ziekelijk uitzierende heer met een zacht, vriendelijk, ernstig gelaat buiten zag staan, begroette zij hem vriendelijk lachend en eerbiedig buigend; hij echter leide zijne rechterhand als zegenend op haar hoofd en zeide: »Zijt gij nog altijd hier Faith? Mag ik uwe tante spreken?»

Faith verzocht met eene handbeweging den geestelijke, den goeden heer Westwick, binnen te treden, en hare tante kwam hem te gemoet, nadat zij zorgvuldig hare tranen had afgeveegd, die echter het volgende oogenblik weer des te overvloediger vloeiden, toen de predikant haar deelnemend vroeg: »Hebt gij nog volstrekt niets van Darby gehoord?» Zij schudde slechts met het hoofd en zuchtte des te meer. »Arme vrouw,» zeide de vriendelijke bezoeker. »Gij moet niet wanhopen. Eindelijk is Silvester Barry, die beter dan iemand anders het bosch kent, teruggekomen, en ik heb hem dadelijk opgedragen te gaan zoeken. Hij zal Darby zeker vinden. Vertrouw slechts op God, die zal u niet verlaten.»

»Hij was de beste man, die heinde en ver te vinden was,» steunde Anna, »en nu is hij voor altijd weg.»

»Hebt gij hem echter ook werkelijk als de beste man geschat, vrouw Darby?» zeide de predikant zachtjes.

»Het geeft nu alles niets meer, of ik hem daarvoor hield of niet,» zeide Anna eenigszins beleedigd; »hij is weg. Hij wist, dat ik wat driftig ben; dan had hij ook niet altijd aanmerkingen moeten maken.»

»Maar zoudt er gij nu niet veel voor willen geven om die harde woorden weer te kunnen intrekken,» ging de predikant voort.

»Ja zeker,» zuchtte Anna. »Het spijt mij nu zoo erg. Maar ik kan niets tegen mijn driftigen aard, dat is mij zoo aangeboren.»

»En toch, goede vrouw, moet gij God bidden, u zachtmoedig en onderworpen te maken, en u te leeren buigen onder Zijne machtige hand, dan zal ook u de ware troost en vrede ten deel vallen.

»Ik heb mijzelve nooit voor bijzonder vroom uitgegeven, dominee, maar ik ben ook waarlijk niet een van de ergsten, waarom moet dat ongeluk mij juist overkomen?»

Faith zag vragend tot den predikant op, maar die kon haar vingerspraak niet verstaan. Toch wist hij spoedig raad, scheurde een blad uit zijn notitieboek en gaf haar een potlood in de hand. Met veel inspanning schreef nu Faith deze woorden neder:

»Zeg mij toch als 't u belieft, dominee, of God mijn oom Darby weggenomen heeft, omdat tante Anna Hem nooit gedankt heeft, dat Hij haar zulk een goeden man gaf.

»Ik kan u op deze vraag niet met zekerheid antwoorden, Faith,» zeide de predikant. »Niemand kan met juistheid opgeven, waarom God de beproeving zendt, maar dikwijls kan onze ondankbaarheid een oorzaak zijn, waarom Hij Zijne zegeningen ons ontnemt. Dankt gij den lieven Heer voor alles, wat Hij u geeft, Faith?»

Faith knikte vroolijk.

»Dan is het ook geen straf voor ondankbaarheid als Hij u eens verdriet zendt. Hij meent het goed met ons, al zendt Hij ons een beproeving. Hij wil Zijne kinderen louteren en hen leeren Hem meer liefdehebben en hem beter te vertrouwen.»

Faith knikte wederom toestemmend. Daarop wendde zich de heer Westwick tot Anna, sprak haar vriendelijk troostend toe, en knielde met haar en de grootste kinderen neder, om den Heer om hulpe te smeeken voor den verloren echtgenoot en vader en de verweesde familie. Faith bad in haar hart vurig mede. Toen vertrok de predikant.

»Ja, ja,» zuchtte Anna, terwijl zij hem na-keek, »andere menschen hebben goed praten over zulk een groot ongeluk, maar helpen kunnen zij iemand toch niet. Mijn Hans komt nooit weer te huis en ik moet met met mijn arme schapen verhongeren, of in het armhuis gaan.»

NEGENDE HOOFDSTUK.

IN DE BRON.

Wij moeten nu eindelijk eens gaan zien wat er met den verlorene gebeurd is. Toen Darby afscheid had genomen van Foster en Faith, liep hij snel en doelloos 'al verder het bosch in, verdiept in allerlei gedachten.

»Anna mag van daag lang op mij wachten,» bromde hij, »ik zal bij den goeden, ouden Willem straks nog een uurtje gaan praten, dan heeft zij goed den tijd om alles in orde te brengen. Als mijn wegblijven haar niet bevalt, dan heeft ze het dubbel verdiend met hare traagheid en slordigheid. Zij zal zich zelve en de kinderen ongelukkig maken met al haar gebabbel. Dat mag niet gebeuren, ik zal haar eens netjes vertellen vóór zij twee dagen ouder geworden is, waartoe hare babbelzucht haar leiden zal. Alles gaat achteruit; niets is op tijd klaar, niets op de goede plaats te vinden. Wel gun ik haar ook eens een rust- en praat-uurtje, ik ga zelf ook graag eens uit, maar haar werk moet eerst zijn afgedaan.»

Zonder daarop te letten, sloeg Darby nu een smal, steil begroeid pad in en ging voort met in zich zelve te praten:

»Hoe goed heeft de oude Willem het! Hoe zorgt die kleine, goede Faith voor hem! Daarom verlangt hij ook nooit naar de herberg. Als er wat meer orde in huis was, en Anna wat oplettender met het besturen en uitgeven, dan kon ik het doen als mijn vader, en haar bijna mijn gansche loon overlaten, en zelden in de herberg gaan. Maar eerst moet Anna leeren sparen en zorgen. — Hallo,» riep hij boos, toen hij zich aan een tak stootte, en rondom zich keek, »dat is een mooie geschiedenis; het wordt al donker, en ik ben midden in het struikgewas en heb den rechten weg verloren.»

Hij beproefde nu het eene der vele kronkelpaden na het andere, maar geen enkel voerde hem naar een uitweg of een bekend deel van het bosch. Hem bleef nu niets anders over dan het weinig troostvolle vooruitzicht, in het bosch hier midden onder de

struiken te overnachten, want zijn herhaald roepen en schreeuwen bleef onbeantwoord; hij moest in het meest afgelegen gedeelte van het bosch geraakt zijn.

Nu kwam een verzoenende stemming ten opzichte van Anna in hem op. »Arme vrouw,» zeide hij binnensmonds, »ik wilde haar maar een beetje schrik aanjagen, nu wordt het waarlijk ernst. Ik had ze niet zoo hard moeten aanpakken. Zij was zeker nog wat moe van de reis. Ik heb toch ook mijne gebreken, daarom had ik niet zoo boos moeten worden. Ik wil vriendelijker tegen haar zijn als ik weer tehuis kom, dan zal zij ook zeker meer haar best doen, mij genoeg te geven, wellicht helpt dit beter dan —.»

O, hoe ruw werd Hans daarbij uit zijne overpeinzing gewekt! De grond zonk plotseling onder hem weg, en eer hij nog een gil kon uiten, stortte hij al meer en meer in de diepte en stiet zich tegen harde steenbrokken. Steeds sneller werd hij naar beneden getrokken in een vreeselijke diepte. Nergens kon hij zich aan vastklemmen, en de dood stond hem in al zijn verschrikkelijkheid voor oogen. Zijn geheele leven met zijn vele tekortkomingen en zonden trok bliksem-snel hem voorbij; de bleeke, door angst verwrongen aangezichten van zijne vrouw en kinderen grimden hem aan. Als een bliksemstraal schoot de gedachte door zijn gewond hoofd, dat hij niet bereid was om te sterven, en dat na den dood ook een schrikkelijk oordeel hem wachtte, en dan de lange eeuwigheid. Daar — »was nu alles met hem gedaan?» — viel hij met kracht neder op den grond en lag eerst bewegingloos in de diepste duisternis, en bijna buiten bewustzijn, overal gekneusd en gewond, in de diepte. Maar na een poos richtte hij zich weer op, en beproefde te staan. Wonder boven wonder was er geen lid van hem gebroken, maar uitwendig en inwendig was hij zeer gekneusd. Spoedig daarop bemerkte hij door tasten en voelen, dat hij zich op den bodem van een diepe ronde, gemetselde bronopening bevond, langs welker gladde, loodrechte wanden hij onmogelijk naar boven kon klauteren.

Wel riep hij om hulp, maar wie zou hem

in die wildernis hooren? Zelden toch verdwaalde er iemand in deze struiken, waardoor de opening van een ouden put bedekt was. Hij had geen uitzicht op redding, want hij was wel dertig voet diep levend begraven. Maar de wanhoop dreef hem aan altijd maar weer om hulp te roepen, totdat hij geheel óp was, en uitgeput ter neder zonk.

Hier onder in deze buitenste duisternis moest hij nu, ver van alle menselijke hulp, versmachten, hij had niets te eten of te drinken. Daar hij in zijne goede dagen God geheel vergeten had, zoo ontbrak hem ten eerste ook het vermogen en den moed, zijnen hemelschen Vader om genade en redding aan te roepen. Maar eindelijk toonde hem zijn ontzettende nood den toegang tot Gods Vaderhart. Hij riep uit de diepte tot den Heer, hoewel hij zich zelf bekennen moest, dat de Heilige en Rechtvaardige wel geen reden had, zich om den aardworm beneden te bekommeren, die Hem tot hiertoe geheel vergeten had. Geen troost scheen hem ten deel te vallen.

Zoo verliep de nacht op pijnlijke wijze voor den armen Hans. Hij wist, dat ieder uur hem nader bracht aan een pijnlijken dood, en dat na den dood nog het gericht eener schrikkelijke eeuwigheid op hem zou wachten. Vreeselijke dorst en knagende honger kwelden hem, maar zijne gedachten, die hem verontschuldigten en aanklaagden, martelden hem nog meer. Altijd zekerder werd het den armen man, dat het nu te laat was voor berouw, hier toch kon niemand hem den weg ten leven wijzen. Als een vreeselijk zware, loodzware last drukte zijn schuld en boosheid op hem en boog hem ter neder.

TIENDE HOOFDSTUK.

DE WEG.

Willem Foster zat aan den oever der rivier, en keek vol gedachten in de diepte. Heden zou voor de laatste maal alles in het werk worden gesteld, om den armen Darby op te sporen. Als het nu echter niet gelukte? Zwaar drukte de rampspoed der arme familie op den ouden, goeden Foster; maar de ge-

schiedenis, die de majoor hem den vorigen dag verteld had, moest zulk een diepen indruk op hem gemaakt hebben, dat zijne gedachten daar steeds mee vervuld waren. Juist stond hij op, en riep: »Inderdaad,» toen hij eene schaduw naast zich zag, en den majoor bemerkte, die dadelijk naast hem ging zitten, zijne hand greep en vroeg: »Wat wildet gij daar, zoo even zeggen?

»Nu, mijnheer, ik moet bekennen, dat ik lang over uwe geschiedenis heb nagedacht, en nu zeker weet, dat het hoog tijd voor mij is, vromer te worden. Maar ik ben het nog niet daarmee eens, dat er maar één weg ten hemel is. Mij dunkt, dat het onbarmhartig is, een ander te verdoemen, als hij niet zoo denkt als ik.»

»Wat zegt Gods Woord daarover? Dat is de hoofdzaak. Hoeveel wegen zijn er wel volgens uwe opvatting?»

»Nu, majoor,» zeide Willem weifelend, »ik meen, dat zoo lang een mensch zijn plicht doet (d. i. wij hebben allen onze gebreken) maar zoo lang hij maar zijn best doet, zijn plichten te vervullen en de stem van zijn geweten te volgen, kan het hem aan het eind niet slecht gaan.»

»Geloof gij dan, Foster, dat het geweten iemand niet op een dwaalspoor kan brengen?»

»Wel, majoor; het is immers Gods stem binnen in ons: die liegt nooit.»

»Goede vriend,» antwoordde deze, »slechts in een door Gods Geest bestuurd mensch is het geweten werkelijk Gods stem. De onbekeerde menschen vormen hun geweten naar hun welgevallen. Denk maar eens aan een ijverigen Mohammedaan, aan een vromen vereerder van de Maagd Maria, en andere heiligen, of aan een dweepzieken vervolger. Zij allengelooven zeker hun geweten te volgen.

Paulus, toen hij nog Saulus was, geloofde, dat hij naar de inspraak van zijn geweten, de heiligen ten doode toe moest vervolgen. Wie kan echter beweren, dat hij volgens den wil Gods handelde? Hoevele vrome, evangelische Christenen zijn door streng-geloovige Katholieken als kettters wreedaardig gemarteld, of levend verbrand? Zij zeiden, dat zij door hun geweten werden

gedreven, de ketters zoo bloedig te vervolgen. Neen, wanneer gij niet eerst door Gods Geest geleerd zijt, onderscheid te maken tusschen goed en kwaad, zoo zijn uwe ooren doof voor de ware stem des gewetens en gij houdt eene stem in uw onheilig binnenste voor het geweten, en laat u daardoor op een dwaalspoor brengen."

"Maar ik blijf er toch bij," zeide Willem met nadruk, "als het een mensch waarlijk ernst is met de vervulling zijner plichten, dan behoeft hij niet voor den dood te vreezen."

"Nu, dat is wel een gemakkelijke weg. Dan behoeften wij geen berouw te hebben over bedreven zonden, niet gereinigt te worden in het bloed des Verlossers, geen heiliging des levens na te jagen. Geloofst gij dan werkelijk, dat ten laatste naast degenen, die den Heer gediend en Hem bemind hebben, ook die, welke Hem haatten en verachtten, Zijn naam misbruikten, en Zijne geboden overtraden, aan Zijne voeten in een heilige, zaligende gemeenschap vereenigd zouden worden? Als zij slechts naar hun eigen meening goed gedaan hebben, zoo moesten zij zeker zijn van hunne zaligheid. Welk een hemel zou dat worden? Bedenk dat zelf eens."

"Ik heb nog nooit zoo ver nagedacht," bekende Willem. "Als nu echter slechts één weg tot dat zalige doel leidt, —"

H A N D I N H.

"Nu, wij kunnen toch eigenlijk van twee wegen spreken," zoo viel de majoor hem in de rede, "welke door de woestijn van dit leven naar het heilige Kanaän leiden. Maar

ach, Foster, een dezer wegen is voor reizigers als wij zijn, ontoegankelijk, want een schrikkelijke bergstorting heeft dien versperd."

der geboden Gods, de andere, die voor ons allen toegankelijk is, is de heilsweg door het bloed der Verzoening van Christus."

»Welke geboden bedoelt gij?»

»Het volmaakte gebod van God, dat in zich bevat al de tien geboden. Als wij nooit zondigen in gedachten, woorden en werken, als wij God van ganscher harte, met al onze macht en kracht liefhebben en onzen naaste als ons zelve, dan kunnen wij den hemel ingaan."

Willem schudde ernstig met het hoofd. »Deze weg is inderdaad versperd," zeide hij. »Maar God is barmhartig."

»Ja zeker, Zijn erbarmen is grooter, dan gij en ik het ons kunnen voorstellen. Maar Hij is ook volkomen heilig en rechtvaardig. De Satan troost de zondige menschen wel daarmee, dat God barmhartig is en hunne zonden niet telt, als zij over het algemeen maar rechtschapen handelen. Maar God is rechtvaardig, en Zijne geboden moeten vervuld worden, anders geldt het woord: De dood is de bezoldiging der zonde, d.i. de eeuwige dood, en:

»Willem zag er verslagen uit. »Ik versta u niet, majoor."

»Nu, deze weg, die voor ons versperd en onbegaanbaar is, is de volkomen vervulling

Schrikkelijk is het, te vallen in de handen des levenden Gods. God is wel barmhartig in zoo ver, dat Hij Zijnen eenigen Zoon gaf, opdat allen, die in Hem gelooven, niet

AND. (Zie bladz. 286.)

verloren gaan, maar het eeuwige leven hebben. Hij heeft Hem voor ons overgegeven in den bittersten dood, opdat Hij ons zalig zou maken. Maar nu komt de mensch en zegt: God is zoo barmhartig, dat hij de ziel, welke zondigt, niet straft met den eeuwigen dood, als zij maar niet zoo dikwijls zondigt als anderen, en zich steeds voorneemt, haar best te doen."

Willem zat in gedachten verdiept, terwijl de majoor voortging: »Wel voert de weg der volkomen gehoorzaamheid aan Gods geboden tot het eeuwige leven, maar geen enkele doodsonde, geen enkele onvervulde plicht, zelfs geen ijdele drijfveer tot een goede daad, kan of mag meer in rekening gebracht worden. Want als men slechts op één punt de wet Gods overtreden heeft dan is de weg gesloten, want geen enkele zonde is ooit meer door ons goed te maken.

»Deze weg is dan wel geheel afgesloten," zeide Willem zachtjes.

»Goed, dan blijft u nog de andere, de weg des heils over. De wet is slechts door éenen Volmaakte vervuld geworden, door Hem, die gezegd heeft: »Ik ben de weg, de Waarheid en het Leven." Slechts door innige gemeenschap met Hem kan Zijne volkomen volbrenging der geboden ons ten goede komen, daar Hij aan het Kruishout de zonden der gansche menschheid als Zijne eigene gedragen heeft, en een vloek voor ons is geworden. Daardoor heeft Hij ons de eeuwige gerechtigheid verworven; uit Zijne doorboorde, bloedende hand moeten wij het witte eerekleed aannemen en in gedachten, woorden en werken heilig zijn in Hem. Er is den menschen geen andere naam gegeven, waardoor zij zalig kunnen worden, dan de naam alleen van Jezus Christus.

»Zoo zoudt gij niemand raden, zijn geweten te volgen," zeide Willem ontmoedigd.

»Slechts dan, wanneer hij door Gods Geest verlicht en door Christus bloed verlost is; opdat hij de stem van het geweten ook werkelijk zou kunnen verstaan."

»Gij hebt daar weder geheel nieuwe gedachten in mij gewekt, Majoor," zeide Foster nadenkend.

De majoor legde vriendelijk zijne hand

op den schouder van den ouden veerman, en zeide vriendelijk:

»Denk er eens goed over na, en zoek zelf in de Schrift, of het zoo niet is. Bid om Gods Geest, opdat die u in alle waarheid leide. Vertrouw niet op uw eigen verstand en neem deze waarheden niet alleen op in uw hoofd, maar diep in uw hart, rust niet, voordat gij den Heer Jezus als uw Heiland kent en liefhebt en Hem navolgt in uw handel en wandel, die u eerst heeft liefgehad en Zich voor u heeft overgegeven in den dood.

ELFDE HOOFDSTUK.

TERUGGEBRACHT.

»Gij hebt allen mooi praten," snikte Anna, »ik heb echter geen greintje hoop meer, dat Hans gevonden wordt. De arme vrouw sprak in haar droefheid zoo in zich zelve, want slechts Faith was bij haar in de kamer, de kinderen speelden voor de deur. Telkens op nieuw legde zij het verstelde kleedje, dat zij in de hand had op de tafel en begon te weenen, terwijl zij er aan dacht, dat zij nu wel spoedig rouwkleederen zou moeten maken. Daar naderde een welbekende stap, en Faith begroette vroolijk haar grootvader, die zich tot Anna wendde en troostend zeide:

»Schrei toch niet zoo wanhopig, Anna, ik geloof vast, dat Hans nog zal gevonden worden en in het ergste geval zult gij en uwe kinderen alles met mij deelen wat ik nog heb, en er zijn nog andere medelijdende menschen; en boven dat alles zal de trouwe God u niet verlaten of begeven. Heeft Faith u wat van dienst kunnen zijn?"

»O, kon zij maar altijd bij mij blijven!" riep Anna dankbaar uit. »Zij is zoo goed en lief, zoo vlijtig en zorgzaam. Mijn Betje is ouder en sterker en toch zoo lusteloos en onhandig. Kon Hans maar eens zien hoe netjes Faith hier alles op orde heeft gebracht."

»Dat kunt gij nog beter," zeide Willem aanmoedigend als ge de zaken maar op de goede wijze aanpakt. Alle dagen moet er opgeruimd worden, dan is het makkelijk alles netjes te hebben, en dan is het werk niet zwaar."

»Nu, ik wil probeeren, of het gaat. Ja, als Hans — — —»

Hier werd Anna gestoord door de komst van een breedgeschouderd man; die buiten adem en schrikkelijk verhit was en haar al kuchend toeriep:

»Hij is gevonden, Hans Darby komt.»

Anna uitte een kreet van vreugde en Faith's gelaat schitterde van blijdschap. Foster riep vroolijk:

»Dat is een goede boodschap. Waar heeft men Hans gevonden?»

»Op den bodem van een diepe bron, waarin hij in de duisternis door het struikgewas heen, is ingezakt; dertig voet diep lag hij; een wonder is het, dat hij nog leeft.»

Anna verbleekte. »Leeft hij waarlijk nog? vraagde zij bevend.

»Als ge hem maar hadt hooren schreeuwen, toen wij in zijne nabijheid kwamen! Maar we hadden heel wat moeite om hem er uit te trekken. Ik bond een touw om mijn lichaam en zoo lieten zij mij naar beneden zakken; de arme Darby had echter zijn verstand geheel verloren, en riep en sloeg al om zich heen, en klemde zich krampachtig aan mij vast, terwijl wij omhoog getrokken werden.»

»Moeder, daar komt vader!» riep Betsy en allen vlogen hem te gemoet.

Ach, de ongelukkige werd zonder dat hij wist wat er met hem gebeurde in zijne kamer gedragen en op zijn bed gelegd, waar hij als een zinnelooze schreeuwde en om zich heen sloeg. Begeerig dronk hij het hem aangeboden water, maar eten wilde hij niets. De dokter kwam spoedig en bevond, dat hij werkelijk geen enkel lid gebroken had. Maar het driedaagsche vasten en de vreeselijke angst in de donkere gevangenis hadden zijne zenuwen en zijn gestel een geduchten knak gegeven. Slechts de teederste zorgvuldigste verpleging, zeide de geneesheer kon den zieke doen herstellen. »Ik zal morgen vroeg bijtijds weer eens komen zien naar den patient,» zeide hij bij zijn vertrek, nadat hij nog gehoord had, dat een goede buurvrouw, die verstandig en flink was, met Anna gedurende den nacht zou waken en al zijn voorschriften getrouw zou

opvolgen. »Maar gij, Foster, moet uwe kleindochter mee naar huis nemen. Zij ziet doodsbлек, het geschreeuw van den zieke is te veel voor haar. Ga dadelijk naar huis en stuur haar naar bed.»

TWAALFDE HOOFDSTUK.

WILLEM EN FAITH.

Foster begreep wel, waarom Faith zoo ontdaan was. Dat ongeluk toch bracht haar levendig weer in herinnering den vreeselijken dood harer ouders. Zacht weenend ging zij, aan de hand van haren grootvader, naar den oever der rivier; en gewillig liet zij zich door hem in de boot plaatsen en overvaren. Liefderijk leide hij haar daarep naar zijne woning, stak een licht aan, zette zich in zijn leuningstoel, en nam het bevende meisje tusschen zijne sterke armen. Haar hoofd rustte aan zijne borst, maar haar zacht gesnik verbrak nog altijd de vreedzame stilte in de gezellige kamer, totdat Willem vroeg:

»Wat scheelt je toch, kind? Je hebt nu lang genoeg geschreid. Je zult nog wegsmelten in de tranen.»

Faith lachte treurig.

»Wat moet ik doen, om je te doen bedaren? Wil je een geschiedenis hooren?»

Faith kuste hem en weende opnieuw overluid.

»Wel, kind, je doet alsof je bedroefd zijt omdat je oom terug gevonden is.»

Faith bewoog hare vingers ongewoon snel.

»Wel kind, waarom zou je juist nu hardop wenschen te spreken?» antwoordde Willem haar op hare gebarentaal.

»Ach, het is schrikkelijk, grootvader! Ik heb die arme tante Anna geen woord van troost kunnen toespreken. O, het is bijna niet te dragen.»

»Misschien geeft God je nog eens de spraak terug op ons gebed,» zeide Willem verlegen.

»O lieve grootvader, bid er toch dadelijk om.»

»Dat doe ik zeker, lieve Faith.»

Faith had gehoopt, dat hij terstond met haar zou nedergeknield zijn en gebeden had. Zij wilde echter niet verder bij hem aan-

dringen, en vlijde zich des te inniger tegen hem aan.

»Wil je naar bed gaan, kind, of zal ik je nog iets vertellen?»

»Zoudt gij niet met mij willen spreken over God?» vroeg het meisje.

Foster zeide beschroomd en deemoedig: »Ach, kind, ik weet zelf niet veel van God te vertellen.»

»Zeg mij dan maar, wat gij weet, grootvader.»

Willem beproefde iets te herhalen van hetgeen de majoor gezegd had. Het ging beter dan hij dacht.

»God is barmhartig. Hij had in Zijne rechtvaardigheid de zondaars wel kunnen straffen. Maar in Zijne groote liefde toonde Hij ons, arme zondaars, een zekeren weg ten hemel. Er is er slechts één voor ons. Alleen door Jezus Christus komen wij daarheen. Hij zelf is de weg, de waarheid en het leven. Hij stierf voor ons aan het kruis, opdat wij in den hemel zouden komen.»

»Hoe is dat toch mogelijk?»

Willem stond verlegen. »Wel,» zeide hij, »omdat Hij ons liefhad, stierf Hij voor ons. En wij moeten gelooven, dat Hij alles voor ons gedaan heeft, dan komen wij in den hemel.»

»Gelooft u dat ook, Grootvader?»

»Zeker geloof ik dat.»

»Dan zult u ook in den hemel komen.»

»Ja, maar er is onderscheid, hoe men in Hem gelooft. Als ik maar zeker wist, dat ik op den weg naar den hemel ben!»

»Hoe komt men daar binnen? Wat dreef den Heer Jezus in den dood?»

»Zijne groote liefde tot ons,» herhaalde Willem.

»Maar waarom had Hij ons zoo lief?»

Zeventig jaar lang had Willem op deze levensvraag geen acht geslagen, en dit kind wilde geen oogenblik daarover in het onzekere blijven.

»Wij hadden moeten sterven, want de dood is de bezoldiging der zonde; daar kwam Hij voor ons tusschenbeide en stierf aan het kruis voor ons,» zeide hij ernstig.

»En de menschen sterven toch alle, de een voor, de ander na.»

»Ja, maar ik geloof, dat er nog een schrik-

kelijker dood is, dan de lichamelijke; wij moeten den eeuwigen dood ontvliesen; en Hij, de Zoon van God, stierf voor ons, in onze plaats, opdat wij den eeuwigen dood zouden ontkomen.»

»Stierf Hij voor ons dezen dood?» vroegde Faith.

»Ja, voor ons. Wij kunnen wel veel lijden voor diegenen, die wij liefhebben. Ik zou ieder uur voor je kunnen sterven, als ik je daardoor kon redden; en je zoudt zeker ook voor mij in den dood willen gaan. Daar schiet mij iets van vroeger tijd te binnen. Ik had een schoolkameraad, die Harry heette en deze hielp mij dikwijls uit de eene of andere ongelegenheid. Eens, toen ik door allerlei dwaasheden in schulden geraakt was, geen groote Faith, maar toch meer dan een schoolknaap betalen kan, gaf Henry, toen hij eindelijk te weten was gekomen waarom ik zoo bedrukt was, al het geld, dat hij al lang opgespaard had tot het aankopen van een mikroskoop, mij ten geschenke, opdat ik de schuld zou kunnen afbetalen, terwijl hij ernstig tot mij zeide: »Ga nu nooit meer met dien slechten jongen om, die je in deze verlegenheid gebracht heeft.» Nu, van dien tijd af heb ik nooit meer schulden gemaakt. Het viel mij zoo bijzonder zwaar het geld van Harry aan te nemen, daar ik het hem nooit terug kon geven,» zoo eindigde Foster met een diepen zucht.

»Ziet gij,» zoo begon hij weder na eenige oogenblikken, »dat was een groote liefdedienst. Harry betaalde mijne schuld in mijne plaats. Ik was er van bevrijd, de last was van mij afgenomen.

Je kunt je echter voorstellen, hoe zeer ik hem liefhad van toen af. — Maar, lief kind, het is hoog tijd voor je, om naar bed te gaan. Slaap wel, lieveling.»

DE TIENDE HOOFDSTUK.

IN ONZE PLAATS.

Faith merkte wel, dat haar Grootvader buitengewoon opgewonden was, en gaarne alleen wilde zijn. Daarom gaf zij hem een nachtkus en verdween in haar kamertje. Willem stond nu op, en ging de deur uit;

WILLEM FOSTER, DE OUDE VEERMAN;

OF

DE WEG TOT VREDE.

Naar het Engelsch van AGNES GIBERNE.

(Vervolg van bla. 286).

VEERTIENDE HOOFDSTUK.

MOEILIKHEDEN.

Hoe was het intusschen afgeloopen met den armen Darby? Dien ganschen nacht door, nadat hij was thuisgebracht, woelde hij zonder bewustzijn in wilde koortsdroomen in zijn bed rond, en gilde om hulp, want het was hem, alsof hij nog in de diepte in zijn vreeselijke gevangenis lag. Zijne wanhopige uitroepen gaven de vreeselijke kwellingen te kennen, die hij daar had uit te staan gehad.

»Het schijnt mij toe, dat hij nu rustiger wordt,» fluisterde de goede buurvrouw tot zijne vrouw bij het aanbreken van den dag.

»Denkt gij, dat hij nog lang zoo zal blijven?» vroeg Anna.

»Ik weet het niet,» antwoordde vrouw Perry hoofdschuddend; de arme man moet veel hebben uitgestaan!»

»Wat moet ik nu beginnen?» jammerde Anna.

»Vóór alles geduld hebben.»

»Geduld geeft geen brood voor de kinderen en geen geld voor de doktersrekening,» bromde Anna.

»De menschen zullen u wel helpen. Gij moest blij zijn, dat uw man niet omgekomen is.»

»Ik geloof niet, dat ge er zoo kalm over zoudt spreken, als u dat ongeluk getroffen had,» viel Anna haar in de rede.

»Gij kunt wel gelijk hebben,» gaf vrouw Perry toe. »Maar uwe Betsy is nu groot genoeg, die moet gij nu het huiswerk laten doen, en gij zelve moet uit werken gaan.»

»Ik ben bang, dat Betsy niet dadelijk met

alles klaar zal kunnen komen, en wasschen kon ik wel tehuis doen, maar strijken kan ik niet goed genoeg. En Betsy zou de kleintjes in het vuur of in het water laten vallen. Zij is zoo onbeholpen.»

»Je hadt Betsy al vroeger aan het werk moeten zetten,» zeide de buurvrouw. Anna moest dat toestemmen, en vormde nu de beste plannen voor de toekomst. Toen zette zij zich bekommerd neder voor het bed van den patient en zeide smeekend:

»Hans, lieve Hans, ken je mij niet?»

»Gij kunt niet verwachten, dat het zoo snel gaat,» zeide daarop vrouw Perry. »Maar, daar komt de oude Foster.»

»Is Hans nog niet beter?» vroeg hij na een vriendelijken morgengroet.

»Hij is nog geheel buiten kennis. Telkens schreeuwt hij en is als razend, zoodat men het nauwelijks kan uithouden,» antwoordde Anna. »Hij denkt, dat hij nog in de diepte ligt, en beproeft tegen de steile wanden naar boven te klimmen.»

»Juist, zoo als wij arme zondaars het ook altijd doen,» zeide Willem binnerfsmonds. Anna zag hem verbaasd aan. Er was iets buitengewoons over zijn geheele wezen verspreid.

Hij gelooft, dat hij nog in de diepte ligt? Die arme jongen! Langzamerhand zal hij wel tot zich zelve komen en zich verheugen, dat hij veilig en wel tehuis is. Gij moet maar niet uw geduld verliezen. Ik zou nog gaarne, voordat ik aan mijn werk begin, eens met u willen overleggen, wat er te doen is. Het was beter geweest, als Hans dadelijk naar het hospitaal was gebracht. Daar zou hij alles hebben, wat hij noodig heeft en beter eten en betere verzorging als

te huis. Maar hoe goed is het voor hem en voor u en ons allen, dat wij een Vader in den hemel hebben, die ons geeft, wat wij behoeven."

"Zijt gij ook een der vromen geworden?"

"Vroom? Daar ontbreekt nog veel aan. Er is niets goeds aan mij. Ik lag zoo diep als Hans in de bron, in de boeien der zonden, zonder dat ik het wist. Maar Een is er gekomen en heeft mij verlost."

Anna zag tot hem op, alsof hij een wonderdier was. »Wel, Willem, ge zijt geheel veranderd. Gij lacht zoo vergenoegd, alsof gij mijn jammer vergeten hebt."

"Gij hebt gelijk, Anna, ik oude zelfzuchtige kerel had uw ellende al gauw vergeten. Ik wil echter doen wat ik kan, voor u. Daar hebt gij vooreerst wat geld, om u wat te helpen." Hij vulde hare hand met zilverstukken. »Ik wil echter geen dank, dat begrijpt ge wel, voor deze hulp. Wellicht weet de heer Westwick nog verder raad. Ik moet nu naar mijn boot, ik zal Faith sturen om een beetje met de kinderen te wandelen, maar zoo lang Hans zoo schreeuwt, laat ik ze niet gaarne bij u. Later kan ze u wat meer helpen.

VIJFTIENDE HOOFDSTUK.

HET AFSCHIED.

Omstreeks twee weken later zat Willem Foster in zijne boot, en wachtte op reizigers. Faith zat aan het andere eind van de boot en las in een boekje.

Spoedig kwam er een heer met een klein, aardig meisje aan. Het was de majoor met zijn vijfjarig dochtertje. »Goeden morgen, Foster," zeide de majoor vriendelijk, »ik heb mijne belofte, aan Faith gedaan, gehouden, hier is mijn Mientje. Kom mede in de boot, kind, en praat wat met Faith Merrick."

Mientje boog verlegen haar blond krul-kopje en sloeg hare blauwe oogen neer, maar haar vader zette haar naast Faith, en keerde zich toen tot Foster: »Gij hebt mij niet zoo spoedig teruggewacht, oude vriend, maar ik moet onverwachts naar het Noorden

reizen, en wil nog afscheid van u nemen; ik weet toch niet, wanneer en of ik wel weer ooit hier terug zal keeren."

»Het spijt mij zeer, majoor, dat gij heengaat," zeide Willem bedroefd. »Ik ben zoo veel aan u verschuldigd."

»Voor hetzelfde, waarvoor ik bij u jaren lang geleden zoo diep in het krijt stond?"

»Veel meer, veel meer mijnheer. Ik weet niet, hoe ik u daarvoor ooit genoeg zal kunnen danken. Hebt gij wel eens gehoord van den heer Westwick, onzen predikant?"

»Ja, ik ontmoette hem een paar dagen geleden. Hij zag er zeer slecht uit."

»Hij is nu zeer gevaarlijk ziek," nadat hij bij Darby geweest was, die meende den dood nabij te zijn werd zijn hoesten zoo erg, dat hij een bloedspuwing heeft gekregen. Er is overal zooveel leed en nood en nu gaat gij ook heen. Spoedig is er niemand meer tot wien ik mij wenden kan."

»U blijft toch altijd de beste vriend nabij, Willem. Wend u in allen nood slechts tot Hem, en word niet moedeloos, als aardsche steunsels u ontvallen."

»Als ik mij maar altijd op Hem kon verlaten," zuchtte Willem. »Maar den eenen dag schijnt Hij mij alles te zijn en den volgenden dag ben ik moedeloos, en zie Zijn aangezicht niet schitteren."

»Als gij Hem niet zien kunt, zoo kunt gij Hem toch aangrijpen en vasthouden. Wees niet kleinmoedig; een Christen moet opzien en vroolijk strijden onder de banier van zijnen Leidsman.

»Ja, dat wil ik doen," beloofde Willem.

»En als droefheid en ellende u aan alle kanten omgeeft," ging de majoor voort, »zoo moet gij die geduldig uit Gods hand aannemen. Hij zendt ze slechts, als wij het noodig hebben. Ik kan helaas niet bij u blijven en wilde u alleen maar iets geven voor de familie Darby. Mijnheer Westwick heeft met mij en eenige andere vrienden dit geld bijeengebracht; ik wenschte wel, dat het meer ware." Dit zeggende gaf hij Willem een volle beurs.

»Hoe moet ik u en uwe vrienden voor zooveel goedheid dankzeggen? De zorg voor den armen Darby en zijn gezin woog mij

zwaar op het hart. Er is nu meer hoop op volkomen herstel van Darby dan in den beginne, maar het zal nog wel een poos duren, eer hij weer genezen is."

"Nu, Mientje, waarom zijt ge zoo verlegen? Je hebt toch zoo verlangd, Faith te zien," zeide de Majoor.

"Faith kan niet met mij praten," fluisterde het kind.

"Maar ge kunt tot haar spreken. Hoe zoudt ge 't vinden, als ge haar het schoone lied voorzeidet, dat ge geleerd hebt?"

Faith verwonderde zich, hoe spoedig Mientje daartoe bereid was. Zij vouwde de handen, en begon met een liefelijk stemmetje:

Kent gij de bron van heilig bloed,
Voor 't arme zondaarshart,
De bron, die vele wondren doet,
En stilt des zondaars smart?

De moord'naar vond die wond're bron,
Die Gods gena hem gaf,
Waardoor hij vrolijk juichen kon
Bij 't sombre, kille graf.

O, Heerlijk Godslam, ook voor mij
Vergoot g' Uw dierbaar bloed
En maakt mij van mijn schulden vrij,
En reinigt mijn gemoed.

Dit bloed zij daarom levenslang,
Een bron voor mij tot vreugd,
Ik prijs het in mijn lofgezag
Daar het mijn ziel verheugt.

Ook ik riep uit mijn need tot Hem,
Zocht heil in Jezus bloed,
En 't is daarom met hart en stem
Dat ik Hem loven moet.

"God zegene het lieve kind!" zeide Willem zachtjes. "Ik dank u hartelijk, lief jufertje. Het was mooi, juist wat ik noodig heb. Hoe zouden wij Hem niet vertrouwen, die ons zoo groote liefde bewezen heeft?"

Toen na een hartelijk afscheid de majoor met zijn dochtertje was weggegaan, zat Willem nog lang in de boot, en tuurde in het heldere water, terwijl hij gedeelten van het lied zachtjes voor zich opzeide. Had zijn hemelsche Vader hem niet ter rechter tijd troost en verkwikking gezonden? Volmoed ging hij huiswaarts.

ZESTIENDE HOOFDSTUK.

KIBBELARIJEN.

De winter kwam vroeg dat jaar. Reeds half November lag het stadje onder een dik sneeuwkleed, en koude mist verborg de zon voor het gezicht.

Hans Darby herstelde slechts langzaam van zijn ernstig ongeluk, ternauwernood kon hij nog voor zijne woning eens heen en weer loopen. Daar zijn hoofd en zijne zenuwen zeer geleden hadden, was hij veel prikkelbaarder dan vroeger, en dat gaf zijn huisgenooten veel moeite. Anna had zich wel ernstig voorgenomen, Hans om vergeving te vragen voor hare onvriendelijkheid en boosheid, want zij voelde, dat zijn ongeluk daardoor veroorzaakt was. Maar eerst was hij daarvoor te zwak, en toen hij later ongeduldig en lichtgeraakt werd, verdwenen hare goede voornemens.

Zij was er eindelijk toe gekomen van Darby te verwachten, dat hij haar om vergeving zou vragen, dat hij zoo vreeselijk boos was geweest, zoodat hij zelfs in het bosch was gaan rondloopen. Zij kon boos worden over de menschen, die slechts hem beklaagden en die geen enkel woord van deelneming voor haar hadden. Zoo veranderden hare goede voornemens en gewetenswroegingen in medelijden met zich zelve. Nood en ontbering drukten zwaar op het gezin. De bijdragen van den majoor en van andere weldoeners waren al lang verbruikt en de bureu hadden genoeg te dœen, om zelf rond te komen, daar er geen werk voor hen was.

Anna moest nu de huur betalen, en had ternauwernood nog kolen voor een klein vuurtje en bijna niets te koken. Hoe kon ze dan daarbij opgeruimd blijven, haar huis schoon en hare kleeren in orde houden? Noodzakelijk moest ze nu en dan haar hart bij de bureu door een praatje verlichten en zoo was spoedig wederom alles in hare woning smerig en onordelijk en liepen de kinderen ongewassen en ongekamd, toen Hans op een morgen zijne woning binnentrad. Anna had gescheurde kleederen aan,

een morsige muts op het hoofd en stond voor het venster naar buiten te turen.

»Alles weer zooals vroeger,» bromde Darby.

»Ik heb toch nog nooit eene vrouw gezien die zoo nalatig is in haar werk, als gij, Anna.»

»Wel, Hans, wat hebt gij dan den laatsten tijd uitgevoerd? Gij behoeft mij niets te verwijten.»

»Ik kan het niet helpen, dat ik nog zoo zwak ben. Een goede vrouw zou des te harder werken, als de man er zoo ellendig aan toe is als ik.»

»Wel zeker, dat zou je bevallen,» riep Anna toornig, terwijl zij haar verstelwerk op den grond gooide, de huilende kinderen, die juist handgemeen waren, met een paar stompen uit elkaar dreef en hen toeriep: »Houd op, Jack, met je geschreeuw! Er is hier geen vrede en rust in huis van den morgen tot den avond met zulke wilde kinderen.»

»Ja, nergens in dit huis en met niemand,» riep Hans bitter. »Ik wenschte dat ik ergens anders ware, in de wijde wereld. In dit smerige nest voel ik mij niets op mijn gemak.»

»Mij is het leven al 'ng een last,» antwoordde Anna. »Ik heb niets dan verdriet, en in plaats van dank verwijtingen. »Ja,» ging zij schreiend voort, »het wordt erger, er is geen geld om de huur te betalen, en niets om te eten, waar moet het heen?«

»Ik moet weder spoedig aan mijn werk gaan,» zeide Darby somber.

»Je bent me een held,» spotte Anna, »hoe kunt je wat uitvoeren?«

»Beter is het er dood bij neer te vallen, dan in zulk een zwijnenstal te zitten,» bromde Darby.

»Ga dan maar dadelijk,» zeide Anna sarrend.

»Wat heb je van middag te eten,» vroeg Hans, »ik heb een honger als een paard.»

»Ik heb het je al gezegd, er is niets in huis, en ook geen geld.»

»En het is jou hetzelfde, als je maar praten kunt,» zeide Hans, door honger en ergernis gefolterd.

Anna bleef het spijtige antwoord daarop niet schuldig, en zoo ontstond er een woor-

denwisseling, die steeds heviger werd, zoodat de kinderen van angst in een hoek kropen. Plotseling zagen de twistenden Faith voor zich staan in de open deur, doodsbleek en bevende, den blik op hen gericht.

»Je hebt het meisje schrik aangejaagd met je gekijf, Anna. Nu is het genoeg. Ik zal zwijgen, al geef je me niets te eten,» zeide Darby, terwijl hij Faith wenkte, nader te komen.

Met bevende hand nam Faith het deksel van een schotel af, dien zij op de tafel zette, en wees op de vleeschpastei, die daarin lag, terwijl zij hem door teekens beduidde, dat haar grootvader hem deze zond.

»Dat is erg aardig van Foster. Ik ben bijna geheel uitgehongerd. Geef er mij wat van, Faith,» zeide haar oom.

Tante keek boos toe, hoe Faith een bord en lepel en vork kreeg en hem toen bediende, en de kinderen wendden geen oog van hun vader af, die hongerig van de krachtige, smakelijke spijs at. Faith keek toen in de kamer rond, en Darby haren blik volgend, zeide:

»Het ziet er hier bij ons slordig uit, niet waar? Daar moet men wel boos worden.»

Faith schudde het hoofd. Zij had Darby gedurende zijne ziekte de vingertaal geleerd, en spelde hem nu duidelijk voor: »Neen.»

»Neen,» zegt gij? Moet dan een man niet boos worden, ook niet, als hij er alle redenen toe heeft?» vroeg Darby.

Faith scheen ernstig na te denken, toen gaf zij hem door hare vingers eerst »neen» toen »ja» te kennen.

»Wel Faith, hoe moet ik wijs uit u worden? Wat wilt ge daarmee zeggen?«

Het meisje lachte en klapte in de handen, alsof zij op een goed denkbeeld was gekomen, toen antwoordde zij vlug met hare vingers: »Een man moest doen, wat de Heer Jezus deed. Hij was altijd zacht en geduldig al smaadden en vervolgden Zijne vijanden hem nog zoo. Nooit hoorde men een toornig woord van Hem. Maar Hij kon het niet rustig aanhooren, als men Zijn Hemelschen Vader beleedigde. Ik geloof dat mijn grootvader en ik het ook niet meer

zouden kunnen dulden als er tegen den Heer Jezus gesproken werd."

»Waarom niet?"

»Omdat wij Hem boven alles liefhebben."

Niemand kon Faith iets antwoorden. De rust en vrede, die over haar gansche wezen verspreid waren, gaven het duidelijk te kennen, dat zij werkelijk in den Heer Jezus geloofde en Hem boven alles liefhad. Toen begon zij ijverig alles in de kamer in orde te brengen, en Anna hielp haar, zonder haar iets te zeggen. Spoedig zag het er veel gezelliger uit in de kamer en Darby's blik verhelderde zich.

»Is uw grootvader gezond?" vroeg hij Faith vriendelijk, toen zij hem naderde, om afscheid van hem te nemen. Breng hem mijn besten dank over."

Faith knikte en ijde weg.

»Ziet eens, hoe blij het goede meisje is, dat ze niet hier behoeft te blijven," merkte Darby op. »Heb je je niet geschaamd Anna, toen je het verschrikte kind zag staan? Ik ten minste schaamde mij tot in het diepst mijner ziel over mijne boosheid."

»Ik hoop, dat het een goede les voor de toekomst voor je is," zeide Anna snibbig.

Wat klonk dat weer onvriendelijk. Anna verschrikte er zelf van en zou de woorden gaarne herroepen hebben, maar het was te laat. Waarom hield ze hare tong zoo weinig in toom? Zij had nog niet geleerd, God om kracht en genade te bidden, om hare eigenzinnigheid en haren trots te kunnen overwinnen. Zoo verviel zij weder in hare oude zonde.

ZEVENTIENDE HOOFDSTUK.

WILLEM'S VERLEGENHEID.

»Ik ben in groote verlegenheid, Faith, en weet niet, wat ik doen moet," zeide Foster plotseling, toen hij met Faith zat thee te drinken.

De toegesprokene keek verbaasd op en toen haar grootvader aan, die verder voortging te spreken:

»Ik weet, dat je alles ter wereld voor

mij zoudt willen doen, ofschoon je slechts een klein meisje zijt. Maar uit deze verlegenheid kunt je mij moeilijk helpen. De arme Darby's verkeerden in grooten nood; de huisheer wil ze niet meer in hunne woning laten, omdat zij hem de achterstallige huur niet kunnen betalen. En dat is hun onmogelijk. Hans verdient in het geheel niets."

»U moet den heer Westwick om raad vragen."

»Ja, daarin heb je gelijk, maar ik moet daarmee nog een poosje wachten, totdat hij wat sterker is. Maar de zaak is deze. Daar binnen laat een zachte stem zich telkens op nieuw hooren die tot mij zegt: »Gij zelf moest nog meer voor Darby doen." En een andere stem daarentegen zegt duidelijk: »Neen, dat is niet noodig."

»Is de zachte stem niet de juiste, grootvader?"

»Ik weet het niet. Wel zou ik geen oogenblik weifelen, mijne spaarpenningen aan te spreken, doch ik heb voor u te zorgen, en mag niet alles weggeven. Maar er is een gedachte bij mij opgekomen. Als wij twee van de kinderen tot aan het voorjaar bij ons konden nemen, zouden we de ouders veel verlichten. Wij moeten ons dan wel wat bezuinigen om twee monden meer te kunnen vullen, en met onze gezelligheid, onzen vrede en onze netheid in ons huisje is het gedaan, vrees ik, en jij hebt een grooten last te dragen."

Faith keek hem vriendelijk toestemmend aan, en omarmde hem teeder.

»Ik merk al, dat je het goedvindt, Faith. Maar het gaat mij toch aan het hart. Breng mij den Bijbel. Nu, wat zullen we heden lezen? De hoofdstukken van het Evangelie van Johannes met de laatste woorden des Heeren Jezus zijn mij de liefste," zeide hij, »laat ons deze lezen."

Daarop las hij het veertiende en vijftiende hoofdstuk voor. Toen vroeg hij: »Welk vers houd je wel voor het schoonste, Faith? Ik heb hier een waar kleinood gevonden."

Faith wees verscheidene verzen aan, trof echter niet het rechte.

»Zie hier eens," zeide hij, »daar staat in

het vijftiende hoofdstuk, vers 9: »Gelijk Mijn Vader Mij liefheeft, zoo heb Ik ook u lief.» Dat is bijna niet te begrijpen, het is te wonderbaar. Zooals God Zijnen Zoon van alle eeuwigheid af liefhad, zoo heeft Jezus ons lief, kind.»

Faith sloeg het blad om, en wees op het slot van het 23e vers in het zeventiende hoofdstuk, dat Willem nu overluid las:

»Opdat de wereld erkenne, dat Gij Mij gezonden hebt, en hen liefhebt, zooals Gij Mij liefhebt.»

»Wel, dat is eene herhaling, maar toch zeer verschillend van het vorige vers,» zeide Willem vol vuur. »Zooals de Vader den Zoon liefheeft, zoo heeft Hij ook ons lief. Dat is nog moeilijker te begrijpen dan het andere.»

Faith schudde het hoofd ten teeken van ontkenning.

»De Heer Jezus stierf immers uit liefde voor ons,» merkte Willem op, »wat kent gij dat nog grooter is?»

»Maar God gaf Zijnen eeniggeboren Zoon voor ons over in den dood. Schijnt dat nog niet een grooter offer te zijn?» antwoordde Faith.

»Willem stemde er nu in mee. »Jij hebt gelijk. Ongetwijfeld weten en begrijpen wij er zeer weinig van, hoe groot en diep de zee der Goddelijke liefde is, die ons omringt. Wij komen nooit op den bodem, al laten wij het dieplood nog zoo diep dalen.»

Zij lazen op deze wijze eenigen tijd door; de bruine vlechten van het meisje rustten tegen de witte haren van haren grootvader, die met den vinger op eene plaats, vroolijk uitriep: »Hoe konden wij dat vroeger over het hoofd zien? Daar staat immers: Joh. 15:12 »dat is Mijn gebod, dat gij elkander liefhebt, gelijkerwijs Ik u liefheb. Maar is dat niet het moeilijkste van die drie dingen? Zooals de Heer ons heeft liefgehad, zoo moeten wij elkander liefhebben. Ei, Faith, dat is bijna onmogelijk.»

Faith schudde slechts met het hoofd.

»Wel moet het goed en waar zijn,» gaf Willem nu toe. »Anders stond het niet in den Bijbel. Daar komt het nog eens voor in het dertiende Hoofdstuk in het 39ste en

40ste vers. »Een nieuw gebod geef Ik u, dat gij elkander liefhebt, zooals Ik u heb liefgehad, opdat gij ook elkander zoudt liefhebben. Daaraan zal de wereld bekennen, dat gij Mijne discipelen zijt, zoo gij liefde hebt onder elkander.»

»Het schijnt mij toe, dat het tweemaal gezegd wordt, omdat het zoo moeilijk te volvoeren is. Ik moet onzen dominee eens daarover spreken,» zoo eindigde Willem, en verzonk in diep nadenken. Toen hernam hij:

»Darby is, zooals ik vrees, geen volgeling van Jezus, hoewel hij sedert zijn ongeluk wellicht meer aan hemelsche dingen denkt dan vroeger. De volgelingen van Jezus moeten elkander zoo liefhebben, als Jezus hen liefheeft. Er staat niet geschreven, dat zij anderen zoo moeten liefhebben. Meent ge dat ook niet Faith?»

Deze bemerkte nu de geheime gedachten van haar grootvader, en antwoordde: »Denk u niet, dat de Heer Jezus oom Darby zou geholpen hebben, zonder eerst te vragen, of hij werkelijk reeds een van Zijne navolgers was? En het kon zijn, dat oom Hans Hem dan werkelijk gevolgd was.»

»Gij hebt den spijker op den kop getroffen, Faith. Ik ben een oude, zelfzuchtige knaap, die aan niets anders dan aan zijn eigen genot denkt,» riep Foster.

Faith sloeg hare armen teeder om hem heen als een antwoord op zijne woorden.

»Maar ik wil afstand doen van mijn zelfzucht, ging Willem vastbesloten voort. Wie van de zes willen wij nemen? Het moet een jongen en een meisje zijn, daar ieder van ons zijn bed met een van hen moet deelen.»

»Wij moeten tante Anna vragen, welke zij ons geven wil.»

»Dat zal ik doen, Faith. En nu kan ik het over mijn hart krijgen om den Dominee om yerdere ondersteuning voor de Darby's te vragen,» zeide Foster.

Reeds vroeg des anderen daags stond Foster met Faith voor de woning van Darby, waaruit klaagtonen en geschreeuw vernomen werden. Ternauwernood konden zij zich door luid kloppen en roepen toegang verschaffen.

»O, ik ben zoo blij, dat gij komt,» riep

Anna weenend. »Wat zullen we nu beginnen? Mijnheer Fleet, onze huisheer, zeide gisteren, dat wij de volgende week moeten verhuizen, als wij niet een gedeelte der achterstallige huur voldoen. Er is echter geen geld en geen brood in huis en de kinderen huilen van den honger.»

Willem hoorde haar geduldig aan, en keek vol medelijden naar Hans, die van koude bibberend naast de kachel zat, waarin een klein vuurtje brandde, terwijl hij bedroefd voor zich uit zat te staren.

»Ik wil voor u doen, wat ik kan, Hans,» zeide hij vriendelijk. »Wij denken, dat het u het meest zal helpen, als wij twee van uwe kleintjes voor eenigen tijd bij ons nemen, dan hebt gij twee kinderen minder te verzorgen, en Anna krijgt meer tijd voor haar werk. Bij Ds. Westwick zal ik gaan vragen u wat ondersteuning te geven.»

»Ik wil werk en verdiensten, en geen aalmoes,» zeide Hans brommend. »Wat hebt ge echter van de kinderen gezegd?»

Willem herhaalde zijn aanbod, en met tranen in de oogen nam de arme, door ziekte nog verzwakte Darby het aan. Hij en Anna konden het nauwelijks begrijpen, dat Foster vrijwillig twee van hunne schreeuw-ers in zijn huis wilde opnemen.

»Gij zijt werkelijk te goed, Foster,» riep hij. »Als uwe vroomheid u tot deze zelfop-offering aanspoort, zoo wenschte ik wel, dat er recht veel zulke vrome menschen in deze wereld waren.»

ACHTIENDE HOOFDSTUK.

IN DE STUDEERKAMER.

»Foster, de veerman, wenschte mij te spreken, juffrouw Banks? Laat hem dadelijk bij mij komen,» zeide de dominee, die zwak en ziek op de sofa lag.

»Gij, zult u toch niet te veel inspannen met het praten,» antwoordde juffrouw Banks, de huishoudster, met een bezorgd gelaat. »Foster kon wel een andere keer terugkomen.»

»Ik wenschte hem echter te zien,» zeide Westwick beslist. »Laat hem binnenkomen.»

Weifelend gehoorzaamde de goede vrouw, en luchtte hare boosheid en hare bekomernis over den dominee tegenover Foster, die nu gaarne weer was heengegaan, als de predikant hem niet beslist had willen zien. Zachtjes ging Foster de studeerkamer in, die de juffrouw voor hem opende, en gaf den zieke eene hand, terwijl hij zeide:

»Het doet mij zeer leed, dominee, dat u zoo ziek zijt geweest, en dat gij u nog zoo zwak gevoelt; had ik dat geweten, dan ware ik vandaag niet bij u gekomen.»

»Het was niet zoo erg, als gij denkt,» antwoordde de zieke. »Wel was ik reeds in de schaduw der donkere doodsvalei, maar ik kon bijna op den anderen oever der Jordaan zien in het beloofde land, en dat was een heerlijk gezicht, oude vriend.»

Beiden zwegen en Foster zette zich op een wenk des zieken naast hem neder, die hem vroeg naar zijne kleindochter en naar de reden van zijn bezoek.

»Mijn kleindochter gaat het goed dominee, maar de zorg voor den armen Darby en zijn gezin drukt mij zeer. Toch zou ik u niet lastig gevallen zijn met deze zaak, gij moet u nog te zeer ontzien,» zeide Willem bedroefd, terwijl hij de ingevallen wangen en magere handen van den zieke bekeek. — »Maar het ongelukkige gezin moet de volgende week zijne woning verlaten, als de huur niet betaald wordt, en Hans kan volstrekt nog niets verdienen.»

»Ik heb medelijden met dien armen Darby. Ik weet nu ook, hoe het iemand hindert, als men wil werken, zonder de kracht er toe te hebben. Wellicht is dat voldoende voor de huur,» zeide de heer Westwick, terwijl hij Foster een paar goudstukken in de hand drukte. »Binnen enkele dagen moet gij met Darby mij weder bezoeken, ik zou hem gaarne willen zien.»

»Ik dank u intusschen hartelijk in zijn naam, wij zullen zeker komen, dominee,» antwoordde Foster, terwijl hij dralend opstond, en zich gereed maakte heen te gaan.

»Gij hebt ook nog iets te zeggen voor u zelve, Foster,» zeide daarop de predikant, »dat zie ik aan u. Vertel het mij maar, ik help u zoo gaarne.»

»Voor heden niets meer, dominee,» antwoordde Willem angstig, want de zieke hoestte aanhoudend.

»Ik zou het toch gaarne willen hooren,» zeide de andere, aanhoudend.

»Het is niet goed van mij u nog meer te laten spreken. Faith en ik konden het niet eens worden over een bijbeltekst of eigenlijk over drie; daarover wilde ik uw raad inwinnen.»

Een vriendelijk lachje verhelderde de vermagerde trekken van den kranke. Hij had er wel van hooren spreken, dat Foster bekeerd was, maar nog niets zekers daarvan gehoord.

»Het zijn drie verzen uit het Evangelie van Jöhannes. Het eerste Joh. 17 : 23 zegt ons, dat God de Vader ons liefheeft, zooals Hij Zijnen Zoon liefheeft. Het tweede Joh. 15 : 9 zegt, dat de Heer Jezus ons liefheeft, zooals Zijn Vader ons liefheeft, en het derde Joh. 15 : 12 zegt ons, dat wij elkander moeten liefhebben, gelijkerwijs Hij ons liefheeft.»

»Wel, Foster,» zeide de predikant met een vroolijk gelaat, »gij hebt mij door uwe vragen zeer verkwikt. Lees mij deze verzen nog eens voor.»

Willem las de verzen langzaam op eerbiedigen toon voor, en zeide toen: »Vooral het laatste vers is moeiliik te begrijpen. Hoe kunnen wij dit gebod der liefde volkomen vervullen? Alles, wat wij denken, spreken en doen, is door zonden bevestigd.»

»Maar toch kunnen wij dit gebod niet op zijde zetten, als ware het onmogelijk dit te vervullen,» antwoordde de predikant. Wij lezen daarbij ook: »Indien gij Mij liefhebt, onderhoud Mijne geboden. »Ziet eens,» ging de zieke voort met inspanning, nadat een hevige hoestbui hem bijna den adem had benomen, »ik wil u door een vergelijking de zaak duidelijker maken. »Onze liefde is vergeleken met die des Heeren als een glas water in vergelijking met den machtigen Oceaan. En toch —»

»O, ik bid u, spreek toch niet meer,» viel Foster hem in de rede,» die bevreesd werd door het aanhoudende hoesten.

»Slechts nog enkele woorden. Even als

de oceaan vol golven is, zoo kan ook het glas vol zijn. De maat is hemelsbreed verschillend, maar de volheid hetzelfde. Even als het water der zee helder en doorschijnend is, zoo kan ook het water in het glas klaar en helder zijn. Is het echter troebel en vuil, zoo kan het natuurlijk niet vergeleken worden met water van de zee.»

»Ik versta nu de beteekenis dezer teksten, en dank u zeer. Als nu de inspanning maar niet te sterk voor u is geweest!»

»Ach, neen, Foster, het is mij bijzonder aangenaam, dat gij met zoo iets tot mij gekomen zijt. Kom toch spoedig terug,» zeide de predikant, die naar lucht snakte. Willem ging nu heen, diep bekommerd over den toestand van zijn vriendelijken zielzorger.

NEGENTIENDE HOOFDSTUK.

DE TERUGWEG.

»Klaar en helder! Ik geloof niet, dat mijne liefde helder en zuiver is,» zeide Willem, in gedachten verdiept, toen hij huiswaarts keerde. »Ik heb Faith wel lief van ganscher harte, meer dan mij zelve, dat durf ik wel zeggen, maar ik heb niet lief allen, die den Heer toebehooren, en toch wil Hij, dat wij elkander liefhebben. Ik moet tot Hem bidden, dat Hij de rechte, volle liefde in mij uitstorte.»

»Of de goede dominee wel weer beter zal worden? Hoe gaarne zou ik hem nog eens hooren preeken! Hoe lang ben ik doof geweest voor zijne prediking, en nu, nu ik er zoozeer naar verlang, moet ik die ontberen. Ik kan ook wel uit andere preeken veel leeren, maar hij spreekt zoo uit de volheid zijns harten, dat men er door getroffen wordt. Wat hij toch wel mag gezien hebben aan gene zijde van de Jordaan, toen hij den dood zoo nabij scheen? Zou ik niet zeer beangst zijn, als het zoo ver met mij kwam? Waarom echter? Zou mijn Heiland mij niet aan Zijne hand geleiden? Wel zou ik niet gaarne door het doodsdal gaan, maar Hij zal bij mij zijn, Zijn stok en Zijn staf zullen mij leiden. Wellicht.

behoef ik de verschrikking van het donkere dal niet te zien, maar zal ik even als het volk Israels droogvoets door de Jordaan gevoerd worden, terwijl het water aan beide zijden als een muur omhoog rijst. Het kan zijn, dat in dien tijd velen sidderend deze muren aanzagen, of zij niet op hen zouden nederstorten. Maar ik wil niet vreezen, want Hij zal bij mij zijn." Zoo in zichzelf sprekende, had Willem de woning van Darby bereikt en trad haastig de kamer binnen.

»Hoe gaat het u allen?» vroeg hij vriendelijk. »Ik ben bij den dominee geweest, ziet eens wat hij ulieden zendt.»

»Dat zal ons nog een poos er voor bewaren op straat te worden gezet," zeide Anna.

»Ach, Anna, zie slechts in, hoe God niet-tegenstaande uwe kleinmoedigheid, voor u zorgt," vermaande Foster vriendelijk. »Waarom leert gij niet, Hem geheel te vertrouwen?"

»Hoe gaat het met onze kleintjes?" vroeg Hans. »Zijn ze u niet tot last?"

»Volstrekt niet. Zij zijn heel gehoorzaam. Faith zorgt echter voor hen als eene moeder.»

»Als ze werkelijk zoet zijn, dan is dat voor het eerst van hun leven," zeide Anna brommend.

»Ik hoop, dat het zoo blijft," antwoordde Willem.

»Goeden nacht, ik ga naar huis naar mijne kinderen.»

»Het is waarlijk te goed van u, dat gij u zelven dezen last oplegt," zeide Darby, en drukte hem dankbaar de hand.

»Ik doe het met genoegen, en zal ze houden, totdat gij weder werken kunt.»

»Ik kan u niet genoeg danken. Vergeet ook niet den dominee uit mijn naam te bedanken. Het is echter hard, aalmoezen te moeten aannemen, dat verzeker ik u.»

»Gij moet hem zelf bezoeken, hij verlangt zeer u te zien," zeide Foster; »en nu vaarwel!"

Hans scheen daarin niet veel zin te hebben, en Foster sprak nu volgens onder gewoonte half hardop in zich zelf:

»Ik zal er Darby wel toe brengen, het zal hem goed doen, met Ds. Westwick te spreken. Kon hij maar eens zien, hoe zindelijk en knap zijne kleintjes nu zijn. Faith kan wat aardig voor kindermisje spelen. Zij zal ze

nu zeker wel weer op haar schoot hebben en wat met hen spelen. En de kamer zal er zoo netjes en gezellig uitzien, en de theeketel zal boven het vuur zingen. Ja, we zijn haast te gelukkig met elkaar. Er ontbreekt nog maar aan dat Faith hare stem terug krijgt. Zij verlangt er zoo naar; vooral in dezen laatsten tijd, nu haar hart overvloedt van liefde tot den Heer, zou zij zoo gaarne Hem ter eer een lied zingen. Misschien neemt de Heer plotseling dit kruis van haar af, en legt mij een zeer zwaar daarvoor in de plaats op de schouders!"

Willem was, zooals gewoonlijk, zeer in zijne gedachten verdiept en ging als droomend verder naar huis. Hij kwam voorbij een huis, waaraan herstellingen werden aangebracht, en lette er niet op, dat hij vlak langs een steiger liep. Plotseling stiet hij tegen een vooruitstekenden balk aan en viel achterover, maar in het volgende oogenblik viel er een plank naar beneden, zoodat hij zich danig bezeerde.

»Wat gebeurt daar?" riep een voorbijganger van de andere zijde der straat.

Geen antwoord. De vrager kwam naderbij. »Hé, ik dacht toch dat er iemand was! Het is niets dan een plank, die naar beneden viel. En toch dacht ik de stap en de stem van iemand te hebben gehoord.

O schrik! Daar ligt werkelijk een man er onder. Luid riep hij nu om hulp, en spoedig vormde zich een dichte kring van nieuwsgierigen en medelijdenden om den gewonden, ouden man, die daar buiten bewustzijn op den grond lag.

TWINTIGSTE HOOFDSTUK.

DE STEM.

Faith zat bij het schijnsel van het haardvuur en wachtte geduldig op de terugkomst van haar grootvader, geheel zoo als hij zich dat had voorgesteld. De kleine Ruth zat op haren schoot en Hansje naast haar. Zij speelde met de kleintjes op hare aardige wijze, maar daar Foster in het geheel nog niet kwam, gaf zij ieder kind een schoteltje

melk en een stukje brood en legde ze toen in bed.

Zij wachtte nog tot de kinderen ingeslapen waren, toen ging zij zachtjes naar buiten en luisterde in de duisternis of zij de zoo zeer begeerde schreden ook hoorde. Maar tevergeefs. Nu werd Faith bang. Haar hart klopte onstuimig; zij nam zich voor, naar den oever te gaan, en daar op de terug keerende boot te wachten. Snel haalde ze een warme muts en vloog in den donkeren nacht naar de aanlegplaats der boot. Alles was doodstil; slechts de rivier ruischte zachtjes en eentonig, alsof zij haar iets wilde vertellen. De minuten gingen voor het arme meisje als zoo vele uren voorbij, haar angst nam steeds toe, zij kon ternauwernood bidden tot God. O, hoe verschrikkelijk vond ze het nu geen geluid te kunnen geven, ze zou zoo gaarne haar grootvader hebben willen roepen, er was hem zeker iets overkomen. Het scheen haar toe alsof de angst haar zou doen stikken, maar geen geluid ontsnapte aan haar beangstigden boezem.

Maar luister! door de stilte en de duisternis heen drong het geluid van roeispanen, haar grootvader kwam in de boot terug. O, als ze hem maar eenmaal had kunnen toeroepen. Zij wrong de handen en beefde van ongeduld. Want was dat nu werkelijk de lang verwachte? Dan moest zijn hand verlamd zijn, want de roeislagen waren zoo zwak, of bestuurde een ander de boot?"

Eindelijk was de boot geheel genaderd en raakte aan den oever. Een man stapte er uit, maar het was niet Willem Foster. Faith stond daar als versteend, toen Darby's stem zich liet hooren: »Wat, is daar iemand in den stikdonkeren nacht? Faith, zijt gij het?"

Zij hief smeekend de handen tot hem op, toen hij naderbij kwam. Hij nam hare sidderende rechterhand, en keek haar droevig aan. »Faith, arm kind!" zeide hij treurig.

Daar ontsnapte een luide angstkreet aan hare sidderende lippen, een kreet als uit de andere wereld.

»Grootvader, o Grootvader!" riep het meisje wanhopend.

EEN EN TWINTIGSTE HOOFDSTUK.

FAITH IN DROEFHEID.

»Wel, Faith, je kunt nu weder spreken," riep Hans vol verbazing uit. »Huil toch zoo schrikkelijk niet, kind, je grootvader is immers niet dood. Wat moet ik met je beginnen." .

Darby was radeloos en wist niet wat te doen met het diep bedroefde kind, want haar gansche lichaam trilde en zij snikte overluid.

»Wat zeg je, Faith? Ik versta je niet," vroeg haar oom.

»Ik wil naar grootvader toe, waar is hij?"

»Wees maar bedaard, kind, anders hoor je niet wat ik zeg. Je kunt niet naar hem toe gaan, ten minste van nacht niet. Hij heeft een ongeluk gehad, een plank is van een stelling op hem gevallen, toen hij voorbij het oude huis wilde gaan, en heeft hem gewond. Men heeft hem in het hospitaal gebracht. Wel, Faith, hoe gelukkig zal hij zijn, als hij je stem hoort. De doctoren hadden het hem immers gezegd, dat gij door een grooten schrik wel weer zoudt beginnen te spreken, en nu blijkt, dat zij gelijk gehad hebben."

Faith was nu wat bedaarder. »Is Grootvader werkelijk in het hospitaal? Ik ga naar hem toe om hem te bezoeken."

»Je kunt er van daag niet meer naar toe; men zou je niet toelaten. Morgen misschien." —

De goede Hans zeide dit met trillende stem, want de oude man zou waarschijnlijk den nacht niet door komen.

»Hij zal naar mij verlangen," zeide Faith.

»Zeker niet, want hij weet van niets af. Bovendien wordt hij in het hospitaal uitstekend verpleegd. Wees kalm Faith. Hoe maken het de kinderen?"

»Zij zijn tehuis, en slapen al lang."

»Kom, kind, wij mogen ze niet alleen laten. Morgen neem ik je mee naar mijne woning," zeide Darby.

Snikkend ging Faith met hem naar hare woning. De kinders slapen vast. »Faith, je moet hun voorbeeld volgen, en ook naar bed

gaan," zoo vermaande Darby zijn nichtje.

Deze raad was goed gemeend, maar moeilijk te volgen. Faith keek rond in de kamer, waar alles tot ontvangst van haren grootvader gereed was. Bij het aanzien van zijn ledigen stoel barstte zij op nieuw in tranen uit.

»Wees toch bedaard, mijn arm kind," smeekte Darby. »Je zult nog ziek worden. Heb je reeds thee gedronken?"

»Ik kan niets eten en drinken, Oom."

»En toch moet je het probeeren, kind. Ik zou je ook zeer dankbaar zijn, als je mij een kopje thee woudt geven."

Faith zette dadelijk thee en schonk in.

»Je zijt een goed handig meisje," zeide Darby, terwijl hij de geurige thee met welbehagen opdronk, en zich te goed deed aan den netjes gedekten disch! Wat ben je een knappe huishoudster! Als alle vrouwen en meisjes zoo netjes en knap waren! Misschien zou je je tante wat kunnen leeren van de kunst om het huishouden te doen, zoo lang je bij ons zijt." Faith

schrikte. »Ik ga toch morgen bepaald naar Grootvader," zeide zij.

»Je kunt niet wonen in het hospitaal, kind, en kunt je grootvader slechts op bepaalde uren bezoeken. Hier kun je ook niet alleen blijven, maar je moet morgen met de kinderen bij mij komen."

»Wie zal dan hier wonen en den dienst van het veer waarnemen?" vroeg Faith angstig.

»Het huisje moeten wij voorloopig sluiten, en in den dienst van het veer kan ik voorzien; dat zal Foster het prettigst vinden." Faith weende vreeselijk en gebruikte niets. Haar oom vermaande haar vriendelijk, naar bed te gaan; zij gehoorzaamde wel, maar de slaap liet zich wachten. Darby, die op Foster's bed was gaan liggen, hoorde haar den ganschen nacht zachtjes schreien, zoo dikwijls als hij wakker werd. Hij dacht er over of zijne vrouw en kinderen wel zoo zouden getreurd hebben, als hij gestorven was. En zacht fluisterde zijn geweten, dat hij het ook niet verdiend had.

(Wordt vervolgd.)

VERONGELUKT.

Verongelukt! — Welk een wereld van wee ligt opgesloten in dat enkele woord, dat we bijna dagelijks in de dagbladen terugvinden. Nu is het een ontploffing, dan een spoorwegramp of een mijnongeluk, waardoor opeens verscheidene menschenlevens worden afgesneden en tegelijk even zoovele gezinnen in rouw gedompeld en aan ellende prijs gegeven worden.

Het is een aangrijpend tafereel dat de schilder ons geteekend heeft. De arme mijnwerker, nog half naakt, zooals hij te midden van zijn zwaren arbeid door de instorting werd verrast, wordt hier door zijne kameraden voor dood thuis gebracht. Zijn ontröstbare vrouw, die hem des morgens nog gezond en welgemoed heeft zien heen-

gaan, ontvangt hem thans terug . . . als lijk en slaat de handen vertwijfelend voor het gelaat: zij kan het niet aanzien dat loodblauwe lijk, die pijnlijk verwrongen trekken, waarin zij ternauwernood den beminden echtgenoot vermag te herkennen. Meewarig staart een der mannen haar aan, terwijl de overigen al hun aandacht wijden aan den verongelukte, met angstige spanning zijn gelaat bespiedend, of hij wellicht nog de oogen openen mocht, of misschien nog een flauwe zucht hoop mocht geven op herleving.

En de arme kinderen, die dat tooneel als versuft gadeslaan, wie weet, zijn zij geene weezen geworden, zonder nog te kunnen beseffen wat voor hen besloten ligt in dat eene woord: verongelukt!

WILLEM FOSTER, DE OUDE VEERMAN;

OF

DE WEG TOT VREDE.

Naar het Engelsch van AGNES GIBERNE.

(Vervolg en slot van blz. 352).

TWEE EN TWINTIGSTE HOOFDSTUK.

FAITH BIJ HAAR OOM.

Hans Darby was den volgenden dag aan 't veer bezig, maar zijn geringe kracht was nauwelijks meer toereikend voor het zware werk. Anna trachtte thuis met groote bedrijvigheid orde te maken, maar haar handen stonden haar bij alles scheef en zij kwam maar niet klaar. Als de kleintjes haar in den weg kwamen kregen ze duwen en klappen, zoodat er telkens weer een begon te huilen. Faith stond bleek en bedroefd bij het raam en schreide.

»'t Zou veel beter zijn, Faith,» zeide Anna barsch, »indien je me een handje hielp.»

»Ik wou mijn grootvader zien,» snikte het arme kind.

»Dat kan nu immers eenmaal niet, wat denk je daar langer aan? Hebben we dan niet al het mogelijke voor je gedaan? Wat was er van je terecht gekomen indien wij je niet opgenomen hadden? 't Is me wat! Nauwelijks ben ik die twee schreeuwers kwijt, of daar zijn ze weerom, en jij op den koop toe!»

Faith luisterde nauwelijks naar de liefdelooze woorden van haar tante, want zij zag den predikant het huis naderen, en sprong hem tegemoet. Onder tranen smeekte zij hem haar weer naar haar grootvader te laten gaan.

»Foei, Faith, schaam je wat,» riep haar tante, terwijl zij den binnenkomende groette. »Zoo doet het kind nu van den vroegen morgen af, er is niets met haar te beginnen.»

De predikant zette zich neder, nam Faith bij de hand, en zeide medelijdend:

»Gij arme, kleine Faith! Bedaar toch, over een poosje zult gij den armen Foster zien. Vandaag wordt er geen bezoek toegelaten

in het hospitaal. Wilt gij nu stil en geduldig zijn, Faith? Dan kan ik u iets van hem vertellen. Ik kom uit het hospitaal, maar ik ben zeer moe, en kan niet veel spreken.»

Faith werd dadelijk stil en de dominee ging voort: »Hoezeer verheugt het mij, uwe stem te hooren. Is het u niet wonderbaar te moede? Maar gij zult er u niet over kunnen verheugen, eer gij uwen grootvader gezien en gesproken hebt. En toch moet gij nog geduld hebben. Hij wordt uitstekend verzorgd, en wil het zelfs niet, dat gij dadelijk komt en hem ziet lijden.»

»Lijdt hij dan zooveel?» vroegde Faith met een smartelijken blik.

»Hij lijdt veel pijn. Hij kan niet met u praten. Het eenige, wat hij mij kon toefluisteren waren de woorden: »Laat mijn lief kind toch niet naar mij toe komen.»

»Zal hij spoedig beter zijn?» vroegde zij.

De predikant zeide op ernstigen toon: »Wellicht zeer spoedig.»

»O, hij zal toch niet sterven?» fluisterde het bleeke kind.

»God alleen weet dat. Wilt gij mij vertrouwen, kind? Als het erger met hem wordt, zal ik u bij hem brengen. Anders gaat het beter met hem, en dan bezoekt gij hem over eenige dagen. Gij moet werkelijk uw best doen uw naam, die »geloof» beteekent, eer aan te doen. Gij moet gelooven en vertrouwen. Gij kleingeloovige, waarom twijfelt gij? roept de Heer u toe, evenals toen in den storm Zijnen moedeloozen jongeren.»

»Ik weet wel, dat God het zoo bestuurd heeft, maar het is zoo moeilijk te dragen,» riep het kind, hartstochtelijk weenend, uit. Ik kan nooit gelooven en vertrouwen, als mijn grootvader. . . . .»

»Gij kunt niet? Mijn kind, de Heer Jezus gaf Zijn leven voor u, en gij wilt Hem bedroeven, en twifelen aan Zijne liefde? Wilt gij Hem slechts lief hebben in den zonneshijn der genade, en onder de wolk der beproeving u van Hem afwenden?»

»Maar de wolk hangt over mijn grootvader,» antwoordde zij.

»Arm kind, zij bedekt ook u. Maar de Heer is de liefde zelve, en alles wat Hij zendt, is liefde. God heeft u het kruis gezonden, maar Hij wil u helpen het te dragen. Bid, dat gij gelooven kunt in Zijne liefde, die u beproeft, en houd vast aan Hem.

DRIE EN TWINTIGSTE HOOFDSTUK.

IN HET HOSPITAAL.

De eene dag na den anderen verliep, en nog altijd zweefde Foster tusschen leven en dood. Maar eindelijk, hoewel het lichaam van den ouden man deerlijk getroffen was en de pijn bijna onuitstaanbaar was, streed toch zijn krachtige natuur tegen de pijn en het gevaar, en de doktoren en verpleegsters zeiden met leedwezen: »Hij zal er toch niet doorkomen.» God had Zijne hand op geheimzinnige wijze op dezen Zijnen discipel gelegd en in den smeltkroes der beproeving dit ongeslepen kleinood zoo heerlijk bereid om spoedig te kunnen schitteren in vollen glans in de kroon Zijns Hemelschen Konings.

Dag en nacht lag de oude Foster als op een pijnbank, en slechts zeer sterke slaappoeders verschaften hem nu en dan een half uurtje slaap. Hij verdroeg echter alles met treffend geduld en klaagde nooit. Menigmaal raakte hij van de wijs af door de pijn en dan hoorde men hem kermen en steunen. In zijne koortsdroomen riep hij met onstuimig verlangen om Faith en om Zijne vrienden, en sprak van zijn inwendig lijden.

Toen hij eindelijk uit het donkere doods-dal terugkeerde tot het leven, voelde hij wel, dat hij nooit weer zijn vorige krachten zou terugkrijgen. Zijn denkvermogen, dat geheel verdoofd was door de pijn, ontwaakte weder, zoodat hij kon nadenken over zijn toestand.

»Nu, Foster gaat het u van daag veel beter,» zeide de dokter op een morgen vriendelijk, »niet waar?»

»De pijn is niet meer zoo hevig, dokter,» antwoordde de kranke. »Misschien kon ik nu mijn kleine Faith wel eens bij mij laten komen.»

»Ik wil om haar sturen, ik heb dit u al lang beloofd.»

»Ik weet daar niets meer van, maar ik verlang zoo, haar te zien. En ik zou u nog wel iets willen vragen. Ik voel mij nog zoo zwak in mijn rug en beenen, zou ik later weer kunnen opstaan en loopen?»

»Wel wel, gij wilt nu op eens zooveel weten; ge moet niet zoo ongeduldig zijn. Wij, doktoren, kunnen dat nog niet zeggen; maar bepaald zijt gij van daag beter,» antwoordde de dokter.

»Ik ben ook recht dankbaar voor die beterschap. Maar ik weet, dat gij mijne vraag kunt beantwoorden. Ik wil liever het ergste hooren, dan mij met valsche hoop vleien.»

»Zet toch die gedachte aan de toekomst nog een weinig van u af, totdat gij krachtiger zult zijn, mijn oude vriend.»

»Het is mij zoo wonderlijk te moede, als of ik nooit weer geheel herstellen zal van dit ongeval en ik denk daar steeds aan, en daarom zou ik gaarne zekerheid willen hebben.»

»Foster, kunt gij de gedachte wel verdragen, dat gij uwe beenen nooit meer zult kunnen gebruiken?» vroeg de Dokter vriendelijk en deelnemend, want de oude man had zich door zijne standvastigheid en geduld algemeen de liefde en achting verworven. Kon Willem dat werkelijk dragen? Tot hier toe had hij nog een geheime hoop in het hart gehad, dat het niet zoo slim zou zijn, maar nu stond de waarheid dreigend voor hem en zijn moed daalde zeer.

»Kunt gij u niet vergissen, Dokter?» vroeg Foster smeekend. »Zeg mij toch, of er werkelijk geen hoop meer bestaat?»

De medelijdende geneesheer zeide hem nu zoo zacht mogelijk, dat hij zich nooit meer zou kunnen oprichten van zijn leger, hoewel men veel zou kunnen doen, om zijn toestand te verlichten.

»Ik dank u, Dokter, dat gij mij de waarheid gezegd hebt. Ik moet het dragen, maar het is zwaar, zeer zwaar.»

»Uwe vrienden zullen voor u zorgen, Foster,» troostte hem de geneesheer.

»Neen, Dokter, zulke aardsche zorgen be-
kommeren mij niet, die laat ik over aan
mijnen Heer.»

»Laat den moed niet zakken, Foster, zeide
de Dokter vriendelijk.» God behoede u! Het
spijt mij dat ik het u moet zeggen, maar
gij hebt het gewild. Wil ik nu uwe klein-
dochter laten komen?»

»Van daag niet, Dokter. Ik moet eerst
alleen en met mijnen God strijden, tot dat
ik overwonnen heb; morgen kan zij komen.»

»Goed, morgen zal ik ze zenden en kom
dan ook naar u kijken. Nu vaarwel.»

Willem beantwoordde den afscheidsgroet;
toen lag hij lang stil met gesloten oogen
terneder.

VIER EN TWINTIGSTE HOOFDSTUK.

WEDERZIEN.

»Faith, de Dokter van het hospitaal heeft
mij laten zeggen, dat ik om drie uur van
middag met u bij Foster mag komen,» zeide
Darby. Faith sprong eerst met een kreet
van vreugde op, toen verbleekte zij en riep:
»Is hij dan erger?»

»Wat scheelt je kind? Het gaat hem be-
ter, daarom moogt ge hem bezoeken,» ant-
woordde Darby.

»Hebt gij hem toch niet gezegd, dat ik
weder spreken kan, Oom?»

»Geen woord weet hij daarvan. Daarom
moet gij ook eerst voorzichtig zijn en op
uw vingers met hem spreken, totdat hij er
op voorbereid is, uw stem te hooren.»

»Nu zal hij zeker wel gauw beter zijn?»

»Hij zal nog wel een heele poos zwak
blijven,» zeide Darby ontwijkend. »Maak maar
dat je op tijd klaar zijt, Faith.»

Deze zag hem verbaasd aan, dat hij er
aan kon denken dat zij niet klaar zou zijn
voor dezen tocht. Zij speelde met de kinde-
ren, maar de tijd viel haar onuitstaanbaar

lang, tot Darby haar kwam halen. Toen het
drie uur sloeg, stond zij met hem in de
ziekenzaal.

Welk een treurig gezicht, deze lange rij
van bedden met zieken van allerlei soort.
Maar spoedig verdween alles voor Faith, zij
zag slechts één bed en twee armen, die
zich uitstrekten om haar te omvangen, en
hoorde slechts één stem die riep: »Faith,
lieve Faith!»

»O grootvader, waarom hebt gij mij niet
vroeger bij u laten komen?» zeide het meisje
snikkend, want zij had nu alle voorzichtig-
heid uit het oog verloren.

»Wat kind, droom ik nog?» riep Foster
zeer ontroerend uit, en wreef met de handen
over de oogen.

Faith keek angstig tot den dokter op,
vriendelijk over haar haar streek, en zeide:
»Dat doet hem geen kwaad, lief kind.» Toen
keerde hij zich tot Foster en stelde hem
gerust: »Gij droomt niet, oude vriend; ziet,
daar staat uwé kleindochter in levende lijve
voor u.»

Willem was nog geheel en al onthutst.

»Spreek toch eens met je grootvader.»
fluisterde de Dokter Faith in.

Zij had nu hare zelfbeheersching weder
terug gekregen. »Grootvader,» zeide zij, ter-
wijl zij zijne hand greep, »ik had het niet
zoo spoedig willen laten merken, dat ik
mijne stem terug heb. Vergeef mij, dat ik
u heb laten schrikken. Is God niet zeer
goed, dat Hij mij mijne stem terug gegeven
heeft?»

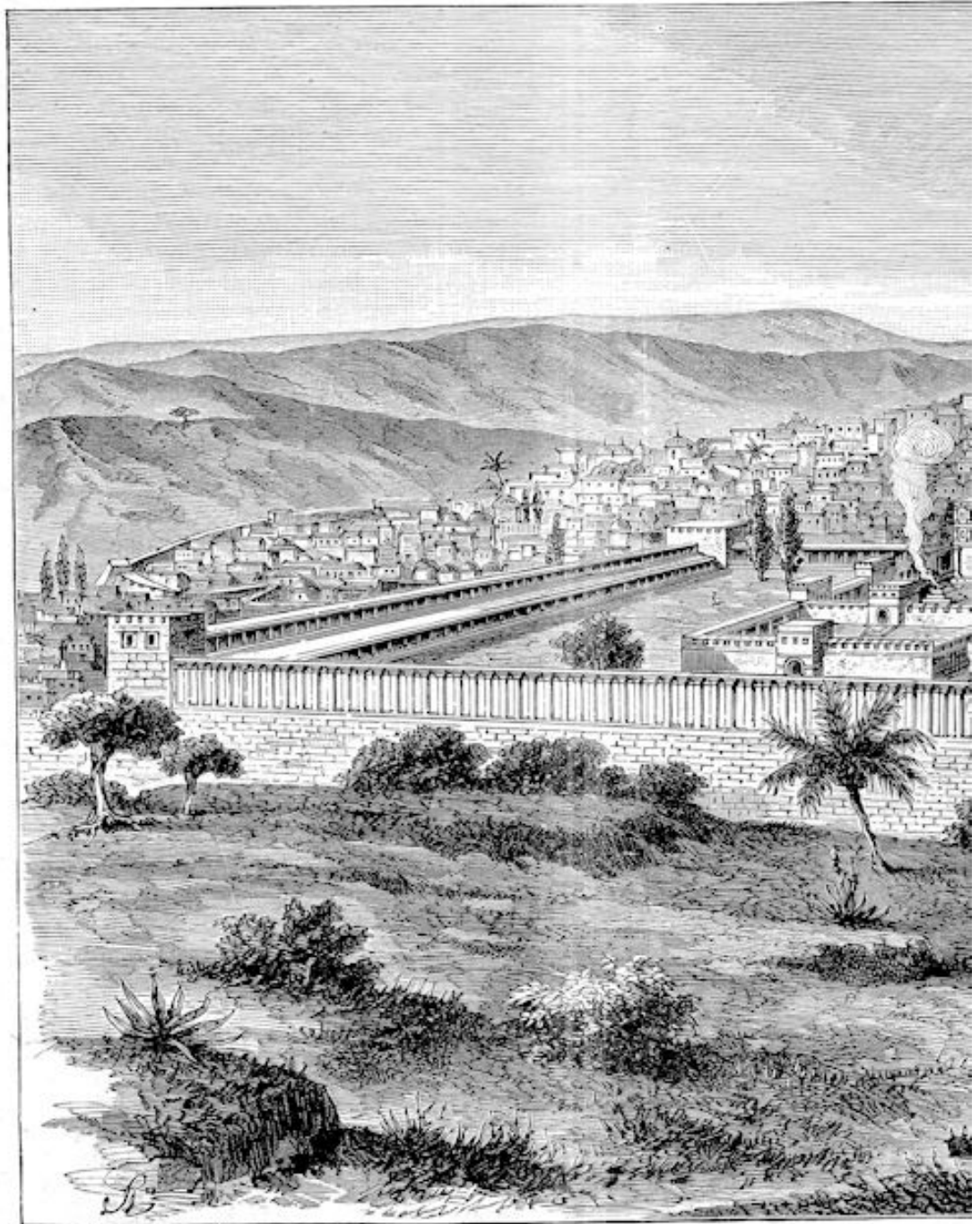
Willem sloot de oogen waaruit langzaam
twee groote tranen droppelden. De Dokter
ging weg en Darby zette zich bij hem neder,
terwijl Faith zijne eeltige vermagerde hand
in de hare hield.

»Verheugt gij u daarover niet, grootva-
der?» vraagde zij.

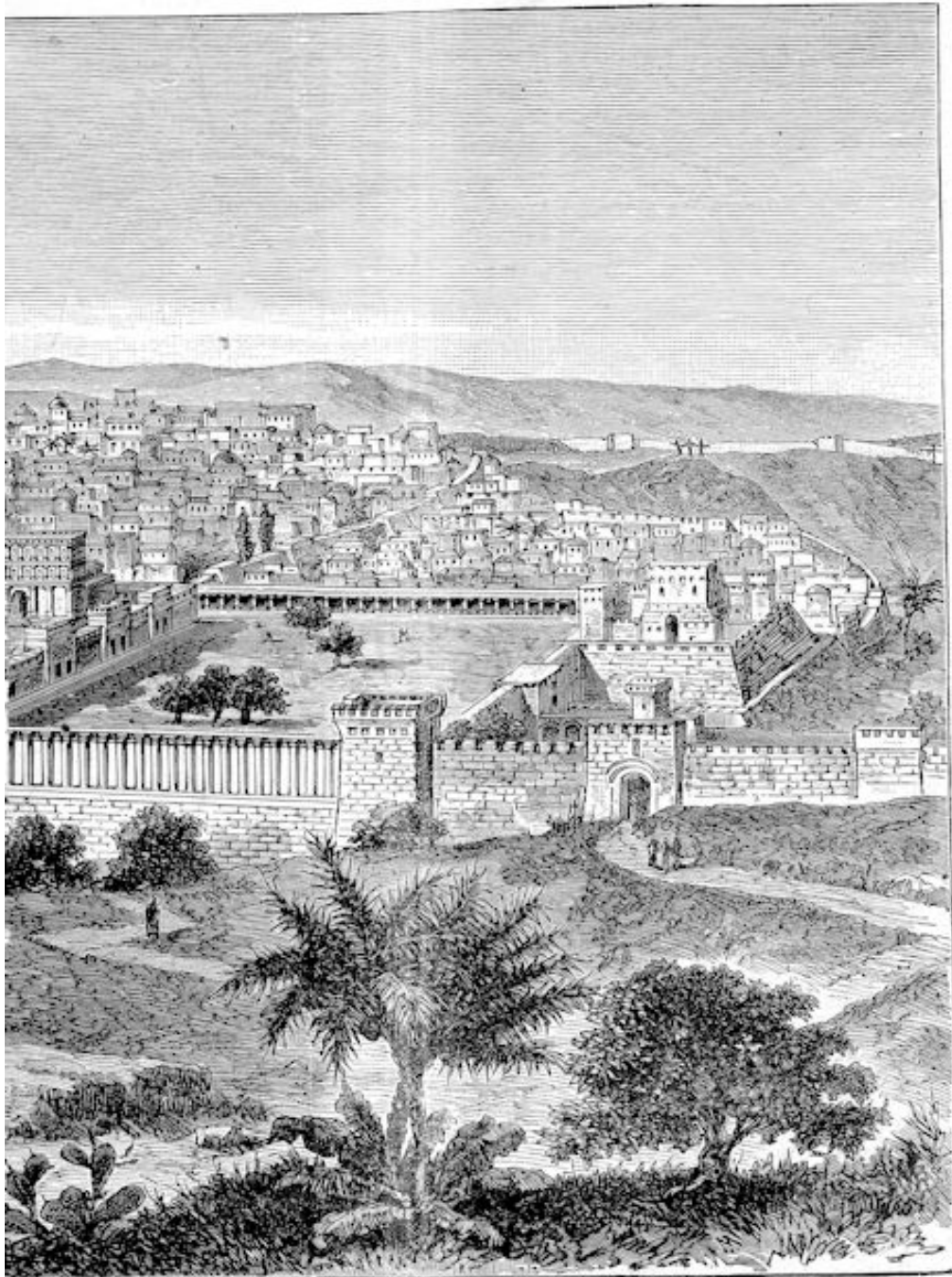
»Het is wonderbaar,» zeide Willem, ter-
wijl hij haar teeder aankeek. »Ik had daar-
voor eer mijn God moeten danken. Zoo heb
ik het juist gewenscht, dat het Kruis van
u genomen en mij op de schouders zou wor-
den gelegd.»

»Wat bedoelt gij daarmee, grootvader?»

»Vraag mij niets, liefste. Slechts Één is

JERUSAL

BM. (Blz. 416).

er die mij kracht geeft, het Kruis te dragen, of het nu licht of zwaar is."

»Ik begrijp u niet, grootvader."

»Klinkt hare stem niet als muziek?" vroegde Willem, terwijl hij zich tot Darby wendde.

»Waarom heb ik u in lang niet gezien, Faith?"

»Gij wildet niet dat ik kwam."

»Omdat het u verdriet zou hebben gedaan den ouden Willem zoo pijnlijk te zien. Het was verschrikkelijk maar ik ben nu veel beter," zeide hij zuchtend.

»Hoe heerlijk zal het zijn, als gij weder in uwe boot kunt varen, grootvader. Het zal niet lang meer duren, voor ge weer op krachten zult zijn, niet waar?"

»Faith, plaag uw grootvader niet met zulke woorden," zeide Darby barsch.

Tranen vulden de oogen van het meisje.

»Ik wilde hem niet plagen, zeide zij."

»Ik dacht, dat grootvader gaarne aan de rivier en zijne boot dacht."

VIJF EN TWINTIGSTE HOOFDSTUK.

GELOOVEN.

»Zeker, denk ik daar gaarne aan," zeide Willem. »Vooral, als ik mijn kleine Faith daarvan hoor spreken. Ik zal mijn boot nooit vergeten, nooit!"

Faith keek hem angstig aan. »Ach, grootvader, toch niet zoo zoo, als of....

»Als of ik voor goed met de boot heb afgedaan, wilt gij zeggen, Faith. Maar het is werkelijk zoo. Ik wilde het u niet zeggen, maar ik ben zoo zwak als een kind, en heb behoefte aan uwe deelneming. Maar is het niet wonderbaar kind, dat God mij zoo lang sterk en gezond gehouden heeft als het noodig was? Nu heeft Hij u uwe stem terug gegeven, en mij heeft Hij op het ziekbed neergelegd. Gij moet nu voor uw grootvader zorgen, lieve, gij doet dat immers gaarne."

Faith kon met moeite hare tranen inhouden en kon geen woord uitbrengen. Zij moest zich omkeeren, om kalm te blijven.

»Niemand heeft mij nog gezegd, hoe en wanneer uwe stem is teruggekomen."

»Door een ongeluk," zeide Darby. »Ik ging om het haar te vertellen, en vond haar reeds aan de aanlegplaats. Toen zij mij in plaats van u komen zag, scheen zij het ongeluk te gissen, en riep in haren schrik overluid uit: »Grootvader!"

Willem knikte vriendelijk. Beide dingen zijn van Hem gekomen, het eene uit het andere. »Hans" ging hij voort. »gij waart ook eenigen tijd geleden in droefheid, en ik ben nu daar midden in; maar ik twijfel er aan, of gij de liefde des Heeren door de duisternis heen hebt zien lichten, zoo als ik nu."

»Ik zeker niet," antwoordde Darby. »Ik heb dikwijls bij mij zelf gedacht, wat er van mij zou worden, als mij weder zulk een ongeluk overkwam, maar het tobben daarover helpt niets. In dien nacht toen ik zoo zwak was, en om den predikant zond, dacht ik wel, toen hij met mij bad, dat ik bereid was voor den dood."

»Wellicht zijt gij verder, als gij zelf denkt," zeide Foster, »als gij slechts begonnen zijt tot den Heer Jezus op te zien om vergeving te verwerven voor uwe zonden. Het kan zijn, dat gij in Hem gelooft, al is uw geloof slechts een vonkje gelijk."

Darby schudde het hoofd. »Ik kan het niet begrijpen," zeide hij. »Er staat: Geloof slechts!" en menigmaal schijnt het mij ook als of ik geloofde, maar het wordt niet anders met mij."

Faith luisterde ingespannen toe. Ook eenige zieken luisterden naar het gesprokene.

»Wat gelooft gij? Daarop komt het aan. Er staat: Geloof in den Heer Jezus Christus, en gij zult zalig worden gij en uw huis."

»Ik geloof alles, wat de bijbel van Hem zegt," antwoordde Darby nadenkend.

»Gij moet niet alleen alles gelooven, wat van Hem geschreven staat, maar in Hem zelf gelooven. Hem erkennen, zoo als Hij is, en datgene gelooven, wat Hij gezegd en beloofd heeft."

»Ik weet niet, of ik dat werkelijk doe," zeide Hans.

Maar handelt gij daarnaar? Als ik eens in den nacht tot u kwam, en riep: »Sta op,

uw huis staat in brand, en binnen tien minuten zijt gij verloren, als gij het niet verlaat," en gij zoudt zeggen: »Ja, heel goed, ik dank u, Willem, en twijfel niet aan hetgeen gij zegt, en gij toch zoudt blijven liggen, om verder te slapen, welk een soort van geloof zou dat zijn?"

»Ik zou zoo niet veel geloof aan uw woord toonen."

»Zoo doet gij echter, en nog honderd anderen meer met den Heer Jezus. Gij gelooft, dat Hij Gods Zoon is, en eens komen zal, om de wereld te richten en dat Hij u een weg ten hemel door Zijnen dood bereid heeft. Ge weet, dat Hij u gebiedt, Hem lief te hebben, en Hem te dienen, en u aan Hem over te geven; gij gelooft ook, dat gij voor eeuwig verloren zult zijn, als gij dat alles niet doet. En toch gaat gij weer uw eigen weg en denkt niet meer aan Hem. Als gij het echte geloof in den Heiland hadt, zoudt gij u aan Zijne voeten werpen en Hem om vergeving smeeken."

»Er staat toch alleen maar: »Geloof in Hem en gij zult zalig worden."

»Ja, zeker, maar er zijn verschillende soorten van geloof. Hebt gij niet reeds deze woorden gelezen: »De duivelen gelooven het ook en sidderen?" zeide Willem plechtig. Een diep stilzwijgen volgde, totdat Willem voortging:

»Zij toch gelooven alles te weten, wat Hij is en wat Hij gedaan heeft; maar wat helpt het hun? En zij, die hier op aarde geen levend geloof in Hem hebben, zullen eveneens eenmaal moeten gelooven, als het te laat is. O, Hans, wacht niet te lang, haast u en laat uwe ziel redden. Er was een koning Agrippa, tot wien Paulus sprak: »Ik weet, dat gij gelooft." En Agrippa werd bijna een christen, maar niet geheel. O, Darby, dat schijnt mij nog veel erger toe, bijna in den hemel te komen, dan nooit op den weg daarheen te zijn geweest."

»Gij kunt gelijk hebben. Maar daar zie ik den Dokter komen, en ons wenken" zeide Darby. Faith boog over den kranke heen, en zeide bekommerd: »Wij hebben zeer weinig met elkaar gepraat. O, grootvader, het zal toch zoo erg niet met u zijn?"

»Gij zijt mijn lief kind, Faith," zeide Foster teeder. »Gij zult voortaan voor mij overal heenloopen, en mij goed verzorgen. Schrei toch niet, Faith, want God heeft dit ongeluk gezonden, en wij kunnen het in den naam en met de hulp van Jezus wel dragen. Hij heeft veel, veel meer voor ons gedragen."

Faith weerhield hare tranen en antwoordde kalm: »Ja, lieve grootvader, wij willen het met elkander dragen."

ZES EN TWINTIGSTE HOOFDSTUK.

HOE VOOR WILLEM FOSTER GEZORGD WERD.

Eenige dagen na dit wederzien stond Mientje de Cartonville aan het venster van een hotel in Linswaite en zag ongeduldig naar haren vader uit, die na hunne aankomst dadelijk uitgegaan was. De geheele kamer lag vol bagage.

»Waar papa toch is heengegaan?" zeide Mientje half hardop tot hare bonne. »Ik zou zoo gaarne den ouden veerman spoedig weer bezoeken, hoe heet hij toch?"

»Willem Foster."

»Ja precies; en hij heeft zulk een aardige kleindochter, die echter jammer genoeg stom is. Zal papa mij meenemen als hij haar weer eens bezoekt?"

»Het meisje is grooter en ouder dan gij, juffrouw Mientje. Maar ik hoorde, dat Willem Foster een ongeluk heeft gekregen en in het hospitaal ligt. Een zware plank is op hem neergevallen."

»Papa," riep Mientje, den juist binnentredenden Majoor toe, »is het waar, dat de goede veerman erg gewond in het hospitaal ligt? Neem mij toch mee, als gij hem bezoekt. Is zijne stomme kleindochter ook bij hem?"

»Zij is niet meer stom, zij heeft hare stem terug, maar zij is niet bij hem in het hospitaal," zeide de Majoor.

»Wel, papa, hoe heeft zij op eens hare spraak terug gekregen? Wie heeft haar hare stem weergegeven?"

»Kunt gij dat niet raden, kind?"

»O, ja, God heeft haar hare stem terug gegeven. Is de oude Foster daarover niet verheugd?"

»Zeker, ik heb hem echter zelf nog niet gezien. Het spijt mij zeer van den ouden man, hij zal niet meer kunnen opstaan noch loopen.»

Mientje's oogen vulden zich met tranen. »O, dat is schrikkelijk. Dan kan hij zijn boot niet meer roeien en moet altijd stil liggen.»

»Ja en hij kan nu niets meer verdienen. Waarvan moet hij met Faith leven?»

»O, papa, kunt gij hem niet veel geld en kleederen geven?»

»Ik alleen kan hem niet alles geven. Er zijn zooveel armen. Ik kan hem niet zoo veel geven, als hij noodig heeft.»

»O papa, wij kunnen bij andere menschen ook iets voor hem vragen.»

»Ja, dat is zoo, kent gij reeds iemand, tot wien gij u wenden kunt?»

Vol ijver haalde Mientje hare beurs uit haren zak. »Er zijn helaas maar 2 gulden en eenige stuivers in, maar Foster kan er wel iets voor koopen, niet waar?»

»Zeker kind,» zeide de majoor terwijl hij zijn dochttertje kuste. »En wat doet ge nu verder?»

»Nu kom ik bij u en vraag iets voor den armen Foster.»

De Majoor haalde nu een goed gevulde beurs voor den dag, maar Mientje was teleurgesteld, toen hij haar een stuk gekleurd papier gaf, waarop 10 gulden stond, totdat haar vader haar verklaarde, dat dit papier evenveel waarde had als een gouden tientje.

ZEVEN EN TWINTIGSTE HOOFDSTUK.

WILLEM'S KRUIS.

Darby was met Faith weder naar het hospitaal gegaan en zij zaten nu beiden voor het bed van Foster. De eerste begon nadat Faith een poosje met haren grootvader gepraat had:

»Ik heb uwe woorden niet vergeten, Willem, maar er rijpelijk over nagedacht, en ben tot het besluit gekomen, dat ik niet het ware geloof bezit. Ik kan het mijzelf echter niet geven, dus kunt gij er mij niet verantwoordelijk voor stellen, dat ik het ware geloof niet heb.»

»Gij zijt nu echter zoo ver dat gij inziet, dat gij niet van zelf dat geloof kunt krijgen of verwerven. Slechts God alleen kan het in u werken door Zijn Heiligen Geest. Faith en ik hebben dat ondervonden. Niet waar, mijn kind?»

»Maar als God mij dat geloof nu niet geeft, wat kan ik daaraan doen?» vroeg Hans dringend.

»Hebt gij er ooit om gebeden tot God om Christus wil? hebt gij ooit gevraagd u dit geloof te geven door den Heiligen Geest?»

»Ik heb beproefd te bidden, maar niet juist om het geloof.»

»Ga dan naar huis, en bid tot God daar om. En al krijgt ge niet dadelijk verhooring houd aan in het gebed, want er staat geschreven: »Bid, zoo zal u gegeven worden.» Ik verzeker het u, God zal Zijn woord houden.»

»Ik weet toch niet of die belofte ook voor mij is.»

»Zij is voor alle menschen. Grijp slechts God bij Zijn Woord aan. Hij houdt gewis wat Hij belooft. Denk er slechts aan, hoe hulpeloos gij in den put laagt. Gij kondt u zelve er niet uit helpen. Maar toen Barry Sylvester naar beneden bij u kwam, toen kondt gij gelooven, dat hij u wilde redden en gij kondt u aan hem vastklemmen, om zoo weder omhoog te stijgen. En nu ligt gij nog in de diepte der zonde, maar nu de Heer Jezus tot u afdaald en u helpen wil, kunt gij u ook vastklemmen aan Zijne liefdearmen om zoo van de duisternis gebracht te worden tot het licht. Pas op, dat gij niet tot Hem zegt: »Het is hier onder wel tamelijk donker, maar ik heb het hier toch niet zoo ongezellig, ik wil blijven, waar ik ben.»

»Neen, neen, Willem, ik wil niet in de duisternis blijven,» riep Hans. »Ik dank u, dat gij het mij zoo duidelijk hebt gemaakt. Nu kan het wel zijn, dat ik Hem bid, mij uit de diepte te trekken, om mij naar boven te voeren.»

»Neen, Hans, uw »het kan wel zijn,» helpt niets, mijn Heiland ziet er verlangend naar uit, u te verlossen. Hij heeft op nieuw aan de deur van uw hart geklopt, of gij Hem wilt opendoen, en gij hebt u op nieuw afge-

keerd. Ga dadelijk heen, zeg Hem alles, wat u ontbreekt, en houd aan, totdat Hij u verhoort. Rust niet, voor dat gij geheel en al Zijn eigendom zijt."

»Het valt niet gemakkelijk te bidden," zuchtte Darby.

»Neen maar Gods Geest helpt ons. Hij roept ons en leidt ons tot den Heiland, en leert ons, wat en hoe wij bidden moeten. Wacht nu niet langer met uwe bekeering. Hij zal u gewis helpen."

»Ik zal het beproeven" zeide Darby nu.

»Er kwam eens iemand tot Jezus die Hem smeekte, zeggende: »Heer als Gij kunt, zult Gij mij wel helpen." En een ander bad: »Heer, als Gij wilt, zoo kunt Gij mij wel reinigen." En tot den eenen zeide Hij. »Ik kan het" en tot den anderen: »Ik wil het." Maar voor ons Christenen is het rechte gebed te smeeken: Heer, ik weet dat Gij helpen kunt, en ik weet ook, dat Gij helpen wilt, en ik wil nu gaarne wachten, totdat het U schikt, mij alles te geven, wat ik noodig heb."

Willem zweeg van uitputting, totdat een rijzige gestalte met een klein meisje aan de hand zijn bed naderde.

»Daar is de Majoor," riep de oude man recht verheugd uit.

»Ik ga nu heen," zeide Darby tot Faith. »Gij kunt later volgen."

»Nu, Foster, hoe gaat het u, oude vriend?" vroegde de Majoor, terwijl hij bij den kranke plaats nam, en hem de hand drukte.

»Het doet mij goed, u weder te zien," zeide Foster lachend.

»En mij doet het innig leed, u zoo ziek en hulpeloos terug te zien," antwoordde de bezoeker.

»En toch is het zeker goed voor mij," zeide Willem, »hoewel het mij eerst moeilijk viel dat te gelooven."

»Gij hebt veel geleden," zeide de Majoor medelijdend."

»Ja, maar dat is nu ook voorbij. Nog eene kleine poos moet ik hier beneden geduldig wachten, dan openen zich daarboven de poorten des hemels voor mij. Maar, geloofd zij God, Faith kan weder spreken. Het eene verdriet is voorbij, en daarvoor is een ander in de plaats getreden."

»Ik zou mijn beproeving nog liever langer hebben gedragen, dan u te zien lijden" klaagde Faith.

»Het is als een wonder in mijne oogen," zeide Willem. »Altijd op nieuw wenschte ik, dat het Kruis zwaarder op mij dan op haar zou rusten, en nu het zoo gekomen is, schijnt het haar hart zwaarder te drukken, dan het mijne. En toch, als ik terug denk, deelde ik toch ook zeer in haar Kruis."

»Maar het kruis behoeft op niemand van u zoo zwaar te drukken. Neemt er slechts het lichtste eind van op, en laat het zwaardere deel over voor Hem, van Wien geschreven staat: »Werpt al uwe zorgen op Hem, want Hij zorgt voor u."

»Wel, daaraan had ik niet gedacht," zeide Willem met een van blijdschap stralend gelaat. »Hij heeft toch echter zelf bevolen, dat Zijne discipelen hun kruis op zich zouden nemen."

»Goed zoo, maar nooit heeft Hij geëischt dat gij het alleen zult dragen. Evenals Hij uwe zonden op zich genomen heeft, evenzoo neemt Hij uwe zorgen van u af, als Gij ze slechts aan Hem overlaat."

»Dat wil ik gaarne doen," zeide Willem zachtjes; Hij heeft ze mij zeker reeds afgenomen, want het is mij zoo licht om het hart."

»Laat dan deze twee lofzangen hooren, Willem:

Ik leg mijn schuld op Jezus neer,
Op Hem, het Lam van God,
Hij draagt ze en betaalt mijn schuld.
Dank voor mijn heerlijk lot.

De andere luidt:

Ik leg op Jezus alle smart,
Mijn zorg en mijn verdriet.
Hij buigt Zijn Heilandshart tot mij,
En zegt: 'k Vergeet u niet.

»Dat is recht mooi," zeide Willem.

»Ja, maar velen willen het tweede vers niet dadelijk doen hooren, terwijl het eerste hun nog bijblijft. Zij willen in hunne eigenzinnigheid niet het lichte eind van het kruis vatten, en aan Hem het zware overlaten, maar alles alleen dragen."

»Hebt gij het gehoord, Faith?» zeide Foster opgeruimd. »Nu willen wij niet meer kleinmoedig zijn. — Hoe vriendelijk is het van u, dat gij uw dochttertje hebt meegebracht. Het lied, dat zij vroeger voor mij heeft opgezegd, heeft mij sedert dien tijd dikwijls vertroost.»

»Dat van de Wonderbron,» zeide het kind zacht.

»Ja, kind, ik heb het eerst niet geheel kunnen onthouden, maar in mijne pijnlijkste uren kwamen er telkens weer gedeelten van in mijn gedachten. Misschien wil de jongevrouw wel zoo vriendelijk wezen, het nog eens op te zeggen.»

Mientje zag haren vader aan, die haar toeknikte. Zij vouwde hare handjes en zeide het lied langzaam en duidelijk voor den ouden man op. Maar ook de andere zieken luisterden nauwlettend naar de woorden van het lied, dat van de kinderlippen weerklonk.

»Willem is nu erg moe, wij willen heengaan Mientje,» zeide de Majoor.

»Ja, ik ben moe,» zeide Willem droomerig. »Ik wil hier stil liggen, en overdenken, hoe mijn Heiland ook voor mij en Faith en Darby stierf.» Hij sliep in, terwijl zij nog naar hem keken. Wellicht droomde hij van de Wonderbron, want een zalig lachje speelde om zijnen mond.

ACHT EN TWINTIGSTE HOOFDSTUK.

GESTRAND.

In het rustigste deel van de kleine stad stond een kleine eenvoudige woning, midden in een tuintje. Hier vonden wij op een helderen Aprildag Faith Merwick die uit het venstertje stond te kijken, alsof zij iemand wachtte. »Ik zie nog niets van hem, tante,» zeide zij.

»Ge moet zeker wel een poosje geduld oefenen, kind. Alles is klaar, geen stofje nergens meer te zien,» zeide Anna, terwijl zij met welgevallen in het mooie kamertje rondkeek. Zij heeft met Faith duchtig gewerkt om het gezellig in te richten en netjes te maken.

Vrouw Anna zelf ziet er veel knapper uit dan vroeger, Faith heeft niet tevergeefs een heele poos bij haar gewoond.

»Zal grootvader gaarne hier wonen?» vroeg Faith. »Hij hield zooveel van zijne woning aan de rivier en van zijne boot, zal hij die hier niet missen?»

»Zeker zal hij gaarne hier wonen en dankbaar zijn voor al de hulp, die hem geboden wordt.»

Nu hoorde men het rollen van een wagen en Faith vloog naar de deur. Zij kon het echter stilzwijgend met oogen vol tranen aanzien, hoe Foster uit het rijtuig werd opgenomen en in de woning werd gedragen, waar men hem op een makkelijk bed nederlegde. Hij zag vertrouwend om zich heen. De woning bevatte slechts één groot vertrek, dat tegelijkertijd woonkamer en keuken was, met een soort van alkoof aan den eenen kant, waarvoor een gordijn hing; daarin lag Foster nu, en Faith legde zijne kussens goed; hij kon van uit zijn bed de kamer overzien, waarvan het venster reikte tot halverwege de alkoof, en zeide eindelijk verwonderd:

»Ik weet heelemaal niet waar ik ben, Faith.»

»Gij zijt tehuis,» antwoordde de Majoor, die met hem meegereden was.

»Het ziet er wel zoo wat naar uit, want al mijne goederen zijn hier; maar is Darby dan verhuisd, en woont hij hier? Ik dacht dat hij mij misschien een poosje bij zich zou laten wonen, totdat ik wist waarheen te gaan. Ik hoopte wel, dat ik niet dadelijk naar het armhuis zou gaan.»

»Grootvader, Oom Darby woont nog in zijne oude woning, maar deze woning mogen wij geheel alleen bewonen, even als vroeger het huisje bij de rivier,» zeide Faith. »Is dat niet heerlijk? Ik zal het u hier heel mooi en makkelijk maken, en tante Anna wil mij dikwijls komen helpen.»

»Lief kind, ik ben bang, dat we hier niet kunnen blijven, ik kan niets meer verdienen, vanwaar zal dan het geld voor de huur en den kost komen?» fluisterde Willem.

»Bevalt het u hier?» vroeg de Majoor.

»Ik zou niets mooiers kunnen bedenken, dan hier met Faith te wonen, maar ik vrees

dat Hans en Anna ondoordacht gehândeld hebben, toen zij het huisje voor mij inrichtten; ik kan immers de huur niet betalen. Ik ken den eigenaar en weet, dat Larkins een hooge huur vraagt."

"De woning behoort nu aan mij; ik heb ze van Larkins gekocht," zeide de Majoor.

"Ik heb u liever als huisheer; maar hoe kan ik de huur betalen?"

"Wel, de woning behoort mij; nu kunt gij die gebruiken, zoolang gij wilt, zonder u om de huur te bekommeren. Gij weet toch wel, dat ik uw grootste schuldenaar ben. Gij hoeft niets te doen dan u door Faith te laten verplegen en opvroolijken, en u in de liefde des Heeren te koesteren. Ik hoop dat gij hier ook zonder uwe boot gelukkig zult kunnen zijn."

"En hoe gelukkig! O, kon ik u maar naar behooren danken!" riep Willem in zijne overgroote vreugde uit.

"Geen dank, goede, oude vriend. Zorg nu maar niet voor de toekomst. Faith zal spoedig door handenarbeid in uw onderhoud kunnen voorzien. Middelerwijl zullen de Heer Westwick en ik en eenige andere vrienden iedere week iets bijeenleggen, zooveel, als gij noodig hebt. God zij met u, Foster. Ik zal u weer eens spoedig komen bezoeken."

"Is het niet wonderbaar, Faith?" zeide Willem op nieuw, nadat de Majoor was vertrokken." Het is mij alles boven bidden en denken als in den schoot geworpen, alles wat ik wenschte en noodig had. Hoe ongelukkig maakte mij de gedachte aan het Armhuis en aan onze scheiding en nu kunnen wij zoo gezellig en zonder zorg hier te zamen wonen. De Heer heeft alles wel gemaakt."

Zoo lag de oude man vriendelijk lachend ter neder, en kon niet moede worden van het rondzien in zijne nette woonkamer; daar werd geklopt en de predikant trad binnen.

"Het verheugt mij zeer, u weder te zien, Dominee," zeide Foster, "en nog meer, dat gij er nu veel beter uitziet. Hoe kan ik u en den Majoor naar waarde danken voor uwe goedheid?"

"Spreek daar niet van," zeide de predikant afwijzend, "het was ons een genot, u te helpen."

Willem zag vroolijk op tot den dominee en zeide:

"Toen ik u de laatste maal bezocht, waart gij aan het ziekbed gekluisterd, en ik was gezond en sterk. Nu is het omgekeerd. Ik zal nooit meer kunnen loopen zooals gij; ik moet hier wachten, totdat de Heer mij roept."

"Gij zijt toch tevreden en getroost, niet waar, Foster?"

"Zou het niet ondankbaar van mij zijn, als ik morde? God heeft mij wel mijne kracht en gezondheid ontnomen, maar Hij heeft aan mijne lieve Faith hare stem teruggegeven, en deze nette woning aan ons beiden, en zooveel goeds en liefs uit de hand Zijner discipelen. En zooals ik hoop, zijn Hans en Anna nu ook op den rechten weg, en dat is bepaald de grootste van Gods zegeningen, die mij geschonken kon worden. Toen ik de laatste maal bij u was, spraken wij er over, dat u een blik aan gene zijde van den Jordaan in het zalige Kanaän vergund was geworden. Sedert dien tijd heb ik hetzelfde ervaren. Het was alles zoo licht en heerlijk daar ginds, en gaarne zou ik dadelijk daarheen zijn getogen, maar de gedachte aan Faith hield mij hier nog geboeid."

"Ach, Willem, als wij werkelijk één schrede in het Beloofde Land hadden kunnen doen, dan zouden wij ons nauwelijks weer op ons gemak hebben kunnen voelen op aarde," zeide de dominee. "Maar wij hadden niets anders noodig dan een weerglans. Uw boot heeft nu hier een zeer stille, veilige haven gevonden, waar zij rustig den tijd van den vloed kan afwachten."

Willem's blikken straalden, terwijl hij antwoordde: "Gij hebt het toch nog niet geheel precies gezegd, dominee. Ik ben hier op eene zandbank gestooten. Maar de haven is vlak bij, en de vloed zal er mij binnen brengen. Daarop wacht ik hier getroost, en ben niet bevreesd voor den onstuimigen stroom, want de Loods staat bij mij in de boot en roept mij telkens op nieuw toe: "Vrees niet, Ik ben met u."

T. K.